V A T R A

FOAIE ROMÂNEASCĂ DE OPINIE ȘI INFORMAȚIE

Martie-Apr.1961 XI, 2
Nr 83

P A R I S

CRISTOS A INVIAT !

Care este ecoul acestui adevăr în sufletele oamenilor de astăzi?

E adevărat că fuzeele și sateliții artificiali se plimbă în jurul pământului,încep să străbată spațiile interstelare și,în curând,omul se va înălța spre alte lumi.Savanții își pun întrebări: unii așteaptă cu înfrigurare să își vadă confirmate propriile ipoteze; alții încep să se cutremure de zădărnicia fantasticelor lor descoperiri sau invenții în fața nemărginitei veșnicii.Acestora din urmă Dumnezeu le apare,întâi,ca o necesitate,atât științifică cât și morală,apoi ca o speranță,pentru a sfârși cu sufletul înviorat de lumina caldă ce se revarsă din blândele priviri ale Fiului răstignit.Desigur că întrebările rămân: celelalte planete sunt locuite de oameni? aceștia l-au cunoscut pe Dumnezeu? venit-a și la ei Mântuitorul? La toate aceste întrebări,care arată că dacă trupul omului e înfometat de pâine,sufletul îi este însetat de viața veșnică,viitorul va răspunde,mai curând sau mai târziu, sub o formă sau alta.Oricare ar fi însă răspunsul,el nu va putea schimba nimic din acest adevăr,pe cât de simplu pe atât de minunat: Cristos a înviat! Rămâne deci prima întrebare: care e răspunsul oamenilor vremii noastre la acest adevăr?

In exil,oricine are prilejul să-l cunoască,auzindu-l,simțindu-l sau căutându-l la cei de pe meleagurile unde l-au aruncat frământatele valuri ale pribegiei.Scriitori de seamă,după ce-au primit supremele onoruri pentru râvna arătată față de un anumit "raționalism" și "sociologism",încep să aducă, în aule foarte renumite,omagiul cuvenit virtuților morale.Pentru întrebarea ce ne-o punem,e mai puțin important a ști că atitudinea acestor scriitori reflectă curajul moral de a se întoarce la izvoarele vieții,sau simpla dorință de a intra în noul sens al Istoriei.Importantă e constatarea că acest sens devine religios.Sens atât de precis că până și discipolii "Rațiunii" încep să-și caute strămoși și tradiții cu "tendințe religioase",oprindu-se, bine'nțeles,cam pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea.

Cât despre Neamul Românesc,credința lui cam n'a pus niciodată vreun semn de întrebare.El și-a croit destinul apărându-și Glia și Biserica la răspântia tuturor păgânilor,barbari sau civilizați.Când "cercurile cele mai progresiste" din Occident,și o parte din intelectualii noștri,începuseră să citească în cartea vieții -sau a deșartelor lor ambiții- la lumina pârjolului din Răsărit și nu la lumina lui Dumnezeu,neamul nostru l-a dat pe Căpitan.Apoi Moța și Marin,în Spania însângerată,unde "se trăgea cu mitraliera în chipul lui Cristos",și însuș Căpitanul,în propria lui țară,unde Cristos era răstignit cu arme mult mai perfide,au deschis și consacrat prin propria lor jertfă calea unei întregi generații ce se va forma,va încerca să trăiască și să lupte,și adesea va muri,în spiritul martirajului creștin.La o epocă deci în care însăși o parte din elita creștinismului occidental aștepta,exaltată sau prudentă,"minunile" ce trebuiau să nască din simpla transformare a instituțiilor sociale,Căpitanul,începând cu el însuș,a arătat că orice revoluționar trebuie să înceapă cu lupta împotriva răului din el,și că nimeni nu-și poate învinge zadarnicele ambiții pământești dacă nu crede că Cristos a înviat, deschizând astfel fiecărui om,și tuturor Neamurilor,calea Invierii.Nu-i deci nicio mirare că în ciuda calvarului de astăzi,viața religioasă a Neamului Românesc înfricoșează de moarte pe cei ce-l răstignesc.

Dar care-i răspunsul poporului rus? Trecând peste cele îndurate dela 1917 încoace,amintim că în Rusia tot învățământul e îndreptat împotriva creștinismului mai ales.Din fragedă copilărie,fiecare trebuie să repete că Marx și Lenin au descoperit legile destinului omenesc și că Cristos n'a înviat. În timpul muncii sau odihnei,seara în drum spre casă,Duminica la plimbare, la radio și televiziune,la teatru,cinema,în ziare sau opere literare,în cărțile de știință ori tehnică,omul nu poate auzi,vedea sau citi decât că "Dumnezeu nu există" și că "Cristos n'a înviat".Anul trecut Ilicev,șeful propagandei,a lansat un slogan disperat: "agitatorii trebuie să pătrundă în familia fiecărui om" pentru a "demonstra" că Dumnezeu nu există.Care-i răspunsul oamenilor născuți,crescuți și instruiți în învățătura lui Marx și Lenin? Bi-

se[illegible]icile sunt mai pline ca oricând.Impotriva ordinelor primite,"mulţi propagandişti antireligioşi" sunt "indiferenţi şi chiar împăciuitori faţă de manifestările religioase",iar alţii cred în Isus dar n'o afirmă decât faţă de cei ce cred ca ei.După lansarea sputnicelor,care trebuiau să "demonstreze imortalitatea ideilor marxiste",savanţi şi scriitori ruşi încep să părăsească "materialismul dialectic" pentru a căuta pe Dumnezeu şi a ajunge uneori la "lumina,căldura şi pacea lui Isus Cristos".Dezorientat,tineretul se îndreaptă tot mai mult spre Biserică.Organizaţii întregi ale Partidului sau Tineretului comunist,chiar comitete de raion,regiune sau republică "privesc nepăsătoare -mai degrabă neputincioase- şi uneori împăciuitoare la expansiunea spiritului creştin atât în sânul populaţiei cât şi printre membrii de Partid sau de Tineret comunist".La întrebarea unui "tânăr ateu": "de ce şcoala comunistă dă bir cu fugiţii în faţa ofensivei creştine",ministrul Instrucţiei publice din Republica federativă rusească răspunde disperat: "Directorii de şcoală şi organele superioare de instrucţie publică conduc rău propaganda antireligioasă.Invăţătorii folosesc foarte puţin mijloacele de propagandă de care dispun în clasă,în cluburi,etc.Propaganda antireligioasă este deasemeni slabă printre părinţii elevilor,în sânul populaţiei locale şi în organizaţiile extraşcolare.O asemenea situaţie -mărturiseşte ministrul- este extrem de neliniştitoare".

In adevăr,când sutele de mii de propagandişti antireligioşi nu mai cred în "învăţătura" ce trebuie s'o dea altora,când ei înşişi se conving de adevărul pe care trebuie să-l combată pentru a-şi asigura "un post mai bun" sau pâinea cea de toate zilele,propagandiştii din Kremlin au toate motivele să fie "extrem de îngrijoraţi".Ingrijorarea lor pare cu atât mai întemeiată cu cât ei nu pot convinge,prin propriu exemplu,pe ceilalţi propagandişti de "credinţa" lor în viaţa "paradisiacă" pe care o promit,celorlalţi,pentru ziua de "poimâine".Ei ştiu mai bine ca oricine că luptă împotriva libertăţii, dragostei,speranţei şi credinţei creştine numai pentru a putea menţine o dictatură ce le oferă toate privilegiile materiale,şi în acest sens cea mai modestă restricţie morală le poate fi fatală.Iar această îngrijorare se transformă în frică de moarte pentru toţi călăii roşii când constată că masacrarea a milioane de creştini,uciderea a zeci de mii de preoţi,arderea sau transformarea bisericilor în grajduri sau "muzee antireligioase" şi o propagandă dusă cu cele mai mari şi moderne mijloace timp de peste 40 de ani,n'au putut ascunde un simplu dar veşnic adevăr: Cristos a înviat din morţi.Dimpotrivă, îngrijorarea şi spaima celor din Kremlin arată că,în 1961,răspunsul întregului popor rus,ca şi al tuturor popoarelor robite,e tot atât de clar şi unanim ca răspunsul dat în 1945 -când presa sovietică nu-şi ascundea îngrijorarea faţă de "revirimentul creştin"-, de întreaga populaţie a unui sat din Ucraina,adunată în haine de sărbătoare în jurul bisericuţei lor neîncăpătoare,ca să audă încă odată că Cristos a înviat şi să se bucure că Adevărat a înviat!

Demostene-Nacu

PAŞTE NEIMPLINIT de Dumitru Bacu

Cu crezul sub roştei şi sufletul la gură
Pândim din bezne...
E totul gata.
Cu lanţuri la glezne
Şi mâini pe Cruci ne-aplecăm peste Scriptură.

Ni-e gândul risipit prin profeţii.. In turle
Aşteaptă clopotul...
E totul gata.
Răzbate'n glie ropotul
Naturii. Au încetat dihăniile să urle...

Se împlineşte Taina'n sâmbur de urgie?
O aşteptăm gemând...
E totul gata.
Dar ani se scurg la rând
Şi pentru neamul meu Cristos încă nu'nvie!..

&& Românii din Viena au avut bucuria să ia parte la o frumoasă slujbă românească,săvârşită de P.S.Vasile Cristea cu preoţii Zăpârţan şi Ulpiu Bârlea în ziua de 12 Martie,când episcopul împlinea 14 ani dela venirea din Blaj în Italia.La "întâlnirea" din ajun venise mai puţină lume; mai puţină,oricum, de câtă se îndeasă la bufetul Legaţiei cu ocazia comemorărilor reperiste..

&& Despre "Insemnătatea istorică a Unirii Principatelor Române" a vorbit, la comemorarea respectivă din Toronto(Canada),dl Matei Hojbotă.-

SERBAREA DELA PARIS

Afirmând de ani convingerea în putinţa organizării noastre "de jos în sus",prin înmănunchierea creaţiilor efective ale exilaţilor -dat fiind că "protipendada",foarte prezentă de o călare pe bugetul Ţării,sau pe alte fonduri,s'a dovedit total absentă în crunta încleştare de care depinde însăşi viaţa neamului ce-a îngrăşat-o-, am avut bucuria de a fi confirmaţi încă o dată,după înfăptuirile dela Freiburg,Mexic,Gary,Delmenhorst,Roma,Montreal, Toronto,München,etc,de corala "Carmen din Paris,nou răsărită la umbra bisericii ortodoxe locale - al cărei debut a trecut la 27 Martie,în sala Pleyel-Chopin,cu frumos succes examenul.Şi s'a mai confirmat ceva: că exilul dispune încă,pe lângă entuziasm şi energie,de multă putere de jertfă,pe care o face bucuros dacă vede ceva,dacă-i convins că sacrificiul serveşte la realizări de interes obştesc,altele decât cele de pură rumegare...

Membrii coralei nu's profesionişti ai cântului,nici n'au ajutat pe bani. Oameni de toate stările -gospodine,muncitori,laureaţi- veneau după o zi de muncă grea,unii dela mari depărtări,să facă săptămâni la rând extenuante repetiţii,spre a prezenta cât mai "bine" parizienilor obrazul românesc.Ba,antrenate de entuziasmul general,s'au lăsat "duse" şi ceva elemente streine, care au participat din toată inima la greu,aducând o preţioasă contribuţie. Ropotele de aplauze ale sălii arhipline au răsplătit osteneala.Publicul a "bisat" de multe ori,unii au însoţit îngânând cântecele mai vijelioase,iar, la jocuri,fratele Năvală nu s'a putut ţine să nu-i tragă,din fundul sălii, un chiot ca pe malurile Nistrului său drag.

La deschiderea cortinei,ni s'a înfăţişat un tablou de o rară vrajă - mai ales pentru nişte ochi secaţi de dorul priveliştilor de acasă: în primele rânduri ale corului,un graţios buchet de doamne şi domnişoare în splendide costume româneşti.Grija de "cum va ieşi",ce se citea pe toate feţele,adăoga grupului o simpatică notă de "solemnitate".Erau acolo Doina Ienciu,Maria Moşoiu cu Elena,Veta Varduli-Nacu,Geta Perifan,Annie Ştefles,Marica şi Seva Vurduni,Domnica Zarcada,dna şi Rodica Du Martin,Virginia Popa,dna Jean,drele Karin,Denis,Chantal,Mireille,Monique.. In fund,tenori şi başi,Mitică Popa, Bacu,Ţolescu,Moşoiu,Cuşa,Rotaru,Perifan,V.Bolef,Chiriac,Bitel,Chicin,Jucan, S.Ghinea.In faţă,solemnă în frac,şi gravă,prestanţa dirijorului: Grigore Iosub,ieşeanul.

Programul părea a începe cam timid - lucru firesc pentru un cor de amatori,format cam pe-apucate,ce-şi inaugurează lucrul pe-o reputată scenă a metropolei europene.Ivirea ţanţoşă,de cocoş,a solistului Aurel Neagu,expert al scenei,perfect sigur de sine,a galvanizat "moralul",repunând totul în albia elanului iniţial.De-acum treburile au mers aproape ca pe roate.S'a cântat: Sfărâmând porţile iadului,Nu pricep Curată(solist,Neagu),Dor-Doruleţ, Hai murgule-hai,Arcaşul,Iac'aşa!,Doina(de Iosub),Pe Mureş şi pe Târnave,Bagă Doamne luna'n nor,Frunză verde iarbă neagră(solist,la ultimele trei: Ghinea),Sârbul şi Sârboaica şi,cu Neagu solist,Mugur-Mugurel,Sârba,Duce-m'aş şi m'aş tot duce,Răsunet din Crişana,Foaie verde lămâiţă; apoi,Of şi iar of.Pe la mijlocul programului,echipa de jocuri româneşti a arătat o îndrăcită sprinteneală în Ca la Breaza,Hora moldovenească,Căluşul,Cucurus şi Fecioreasca; în taraf am remarcat pe dnii Gâdea,Apostol Florâe,Ghinea,etc.,iar la joc pe liceista Moşoiu,Karin(o suedeză ce cântă şi'n corul bisericii,aşa de drag), Doina Ienciu,Marie-France,Rodica Du Martin,Chantal,Costică Ciulei,Al.Tomoroveanu,Tulia Giagia(chipeş "ficior" din Pind),Anton Dimitriu,macedonencele Vurduni,N.Chiriac: ultimul,antrenorul echipei,a jucat şi singur: ca o sfârlează.. Serbarea s'a încheiat,în delirul sălii,cu Sârba'n căruţă,"aranjată" de dirijorul Iosub - unde au participat şi cor,şi muzică,şi jucători - ba, într'un fel,şi publicul din sală.

"Carmen" şi-a trecut,deci,"botezul focului".Entuziasmul a fost aşa de mare,încât chiar figuri simandicoase n'au pregetat să năvălească,în pauze, pe scenă,unde nu mai prididecu cu scuturatul mâinilor,doar să le scoată din încheieturi.Vârtejul euforiei a favorizat planuri mai îndrăzneţe: formarea unei secţii de teatru şi,pe curând,o serbare la Freiburg,în folosul Bibliotecii române de acolo.Ba,dl Veniamin,trecând peste faptul că-i trebă românească,şi peste riscul sigur,deci,de-a primi bobârnace dela Comitetul său "naţional",ar fi propus coralei să participe la serbarea Fundaţiei de Zece Mai; dar mai are timp să se răsgândească: nu-i bine să lase platnicilor sisului comitet compromiţătoarea impresie a unui început de solidaritate românească...

Acum,pe marginea festivalului am voi să înseilăm câteva gânduri în legătură cu misiunea noastră în lumea liberă.Sigur,dacă am ţine seamă de "forţa" noastră,numai,în comparaţie cu a uriaşilor ce se ciocnesc,descurajarea ar fi

mai mult decât legitimă. Pentru "restabilirea situației" aducem însă două elemente: datoria noastră de a face tot ce putem, cum ne îndeamnă și pilda talanților, în care se vede lămurit că fiecăruia i se cere în raport cu capacitatea cu care a fost dotat; nicio floare, cât de umilă, nu renunță să-și dea balsamul pe motiv că abia ar ajunge să parfumeze câțiva centimetri în jur.. și nu tot universul. Pe urmă, creștinismul nostru ne autoriză să credem în intervenția lui Dumnezeu, "ajutat" de ruga și de fapta noastră. Nici n'ar fi bună o libertate venită cu totul de pomană, dela Americani sau de Sus, fără "cărămida" participării noastre.

Și cum am putea lucra? Tocmai, punând la bătaie darurile cu care Dumnezeu ne-a înzestrat pe fiecare: cu pana, cu pensula, cu banul, cu mâna măiastră, cu vocea.. Și aici, ajungem la un capitol foarte dureros: E sau nu adevărat că Rușii au jurat pieirea neamului latin din mijlocul masei slave? E sau nu adevărat că, în acest scop, au distrus total elita românească, masacrând-o sau înfeudându-și-o, au tuberculizat și fac tot ce pot să bastardizeze poporul, pe care, cu colhozurile forțate, încearcă să-l desrădăcineze din pământu-i milenar iar cu prigoana religioasă din milenara-i credință, au impus limba rusă până și la grădinițe, au cărat mase de mongoli în țară spre a umple golurile lăsate de lagăre, deportări, canale și închisori, au cărat în Rusia tot ce s'a putut căra, hămesind și desbrăcând o populație istovită de norme, munci "voluntare" și tot ce o îndrăcită experiență de peste 40 de ani a putut născoci în vederea genocidului? E sau nu adevărat că singurul nostru rost aici, în lumea liberă, e de a exprima, prin orice mijloace, tot ceeace robii de acasă așteaptă dela noi, urletul îngrozitor al unui neam ce piere? Dacă toate astea sunt adevărate, dacă un neam întreg, neamul nostru, așteaptă cu lațul la gât, cum se face că fiorul desnădejdei și groazei, al cărei ecou îl bănuiam și mai puternic în subțirea sensibilitate a artiștilor, n'a reușit a creia opere să sguduie o lume?.. Au fost familii întregi secerate pe frontieră, în vana încercare de a răsbi spre libertate; chinuri la "cercetări" pe care nici cea mai rodnică imaginație nu și le poate închipui; revolte crunte în apărarea pământurilor din bătrâni de răpirea colhoznică; acte de nebună îndrăsneală ale partizanilor; acte de sabotaj ale vegnicilor anonimi apărători ai gliei strămoșești, care, prin lipsa oricărei perspective de reușită, prin riscurile sigure și disproporția de forțe întrec sublimul: cum se face că nimic din toate astea n'a apărut nici măcar odată pe o pânză, într'o sculptură, compoziție muzicală, etc? Intrebând pe un reputat artist din pribegie, a răspuns că arta se creiază "la comandă" numai în țara ocupată! Desigur: numai că ceea ce artistul de-acolo simte c'ar trebui să facă, nu e liber să facă, iar ceea ce face din poruncă, nu mai e artă ci o meserie oarecare, pentru biata bucată de pâine. Dar aici?.. E nevoie, aici, ca artistul să fie "îndemnat" a nemuri prăpădul dintr'o țară ce se înăbușe și care e a sa? Nenorocirea patriei nu-i singură în stare să-i pună în funcție.. simțul artistic? Agonia țării sale nu-i cel mai neînduplecat "îndemn"? Ce formă ia atunci revolta lui? Sau.. n'o are! Ce-ar fi dacă artiștii noștri -și ai tuturor țărilor robite- ar înfățișa țărilor-gazde, în expoziții, toată tragedia de peste cortină? Nu intră asta în datoria lor față de frații rămași la vetre? Și nu intră în puterea, în capacitatea lor? Din câte-or fi creiat Evreii în exil, cu țara cotropită -întocmai ca noi astăzi-, ne-a ajuns peste milenii, cu aceeași prospețime ca atunci, sguduitor de pateticul "La râul Babilonului". Pictorul ce însoțea oastea lui Carol Robert, la Posada, nu știm de-a pictat brazii, poienile, văile, zimbrii sau cerbii Carpaților, care l-or fi interesat destul de mult, dar sigur ne-a rămas dela el lupta însăși, în care pierea floarea oștirii ungurești cu vârtoșii noștri munteni aruncând, de pe creste, bolovani enormi peste oastea înzeuată prinsă'n văgăună. Și pictorii noștri, cari ne-au dat Trecerea Dunării, Luarea Griviței (cu Valter Mărăcineanu), Predarea lui Osman, revolta față de crima din 1907, etc? Credem de altfel că și lumea ar privi cu mai mare interes scene din agonia unui neam, scene vii, actuale, decât prea cunoscutele Canale Grande, Domul din Milan, San Marco.. Și, cu asta, și artistul ar apărea mai.. artist: sensibil realmente la ceeace realmente se petrece în juru-i. Așa, dacă un cercetător ar încerca cândva să refacă istoria vremilor noastre fără alte izvoare decât.. arta actuală, el ar fi tentat să creadă -și pe bună dreptate- că-i vorba de o epocă foarte fericită - n'ar avea de unde bănui că o lume întreagă scuipă sânge.

In materie de propagandă, vrem nu vrem, trebue să luăm ca maeștri pe comuniști, cu sistemul lor brevetat de-o experiență de peste 4 decenii: îndată ce au un succes, ei caută să-l valorifice cât mai amplu pentru drăceasca lor "cauză". Ultimul din serie: profitând de uluiala generală când cu lansarea lui Gagarin în spațiu, n'au pierdut o singură clipă ca să facă, cu prestigiu sporit, un nou apel pentru "pacea" sovietică - pace care pentru noi ar însem-

na înglobarea, și formal, a României în puzderia de republici sovietice și - treaba devenind "internă"- risipirea urmașilor mocanilor, răzeșilor, moșnenilor, moților, pandurilor, plăeșilor prin nesfârșitele coclauri ale Marei Rusii. Și dacă comuniștii reușesc, cu propaganda lor, să ajungă la atâtea succese pentru o cauză infernală, noi de ce să "murim cu dreptatea în buzunar"?..

De aceea, revenind la serbarea dela Paris: Socotim că orice efort presupune un scop - care, în cazul nostru, nu putea fi numai acela de a arăta francujilor cum joacă și cântă Românii: aceasta o fac, cu mijloace infinit superioare, echipele reperiste; iar pe plan local, "Vatra" publică, de pildă, mai în fiecare număr serbările, exact cu acelaș program, ale societăților culturale din toate satele Banatului înstreinat. Efortul acesta, realizat cu simțitoare jertfe, ar fi trebuit să ţintească undeva mai sus, unde pe toți ne doare: profitând, adică, de entuziasmul creiat, să se fi arătat oaspeților că Țara care produce așa de minunate lucruri e cu ștreangul la gât; că dincolo de cânt și chiot e jalea unui neam ce piere, de n'o fi ajutat. Și doară, Buletinul parohial ne promisese, în primul număr, pe prima pagină chiar, că "de te vom uita, Sfântă Românie, uitată să fie dreapta noastră, să se lipească limba noastră de grumaz de vom înceta a vorbi despre tine". Și ce ocazie mai nimerită decât aceasta când, creindu-se, cu atâtea sacrificii, ambianța de simpatie și entuziasm pentru "Sfânta Românie", se putea vorbi despre ceeace sugrumă existența unui neam întreg? Căci doară, revista reprezintă, ne închipuim, crezul conducătorilor bisericii, nu o obligație birocratică. Și ce grozav prilej de-a aminti, la o serbare dela 27 Martie, ziua uneia din cele mai dragi aniversări ale sufletului românesc: revenirea la sânul mamei a scumpei noastre Basarabii, - de trista soartă a celei mai îndepărtate santinele latine în Răsărit, a celei mai oropsite provincii românești! Din splendidul buchet de intelectuali români adăpostiți în Franța, unde există și o asociație "Pro-Basarabia", s'ar fi găsit cineva să închele șirul doinelor din program cu evocarea vitalelor probleme ce ne dor, probleme ce la serbarea românească dela Pleyel-Chopin n'au fost deloc amintite. Cum nu s'a prea amintit nici faptul că ea e operă exclusiv a refugiaților - ceeace, dacă nu altceva, constituia și un interes "tactic": de a face mai scuzabile eventualele lipsuri...

Pe noi, mai mult chiar ca succesul festivalului, ne-a bucurat constatarea potențialului: suntem capabili, din elanul și forța ce-am văzut, de lucruri și mai mari. Așa fiind, n'ar fi exclus ca mult râvnitul centru activ al românismului liber să ia ființă la Paris. Și anume, din motive de forță și tradiție, la Biserica noastră ortodoxă. Asta depinde însă, decisiv, de motorul ei. Ca re, pe lângă dogme și canoane, e întrupat în alesul buchet al consiliului parohial, în frunte cu "servitorul" ei. Din fericire, plin de bunăvoință - cum rezultă din propria-i activitate: nu-i ajunge că lucrează'n hală noaptea; mai găsește timp, pe lângă obligațiile de paroh, să învețe românește pe puii de valahi, să îndoctrineze la adunări serale pe adulți, să scoată un Buletin, etc. De aceea, am propune un lucru, poate îndrăsneț, dar din domeniul posibilului: având în vedere că la Paris și'n jur sunt, zice-se, zeci de mii de Români, dar la biserică, obișnuit, abia de vin vreo 30-40; având în vedere că raporturile personale ale multor "credincioși" sunt "înghețate", fără ca cineva să-și fi împlinit creștineasca -și umana- datorie de a le înlesni normalizarea; că părintele paroh, comandant legionar și preot creștin, e ținut la predarea și aplicarea ambelor învățături (care de altfel nu se contrazic): de a pune biciul pe cei ce spurcă lăcașul Domnului dar a ierta de 70 de ori câte 7 greșelile personale -cum spune Isus, care a iertat până și celor ce, lui, personal, îi băteau cuie în mâini și în picioare- și a uita dacă cineva ți-a greșit ție, nu însă Neamului, cum zice Căpitanul: am propune, deci, o vastă operă de repacificare generală, de activare a oricărei valențe românești, spre a porni împreună o epocală cruciadă: de mobilizare a oricărei adevărate forțe românești în slujba Neamului ajuns pe buza pieirii. Paralel, o întrecere între membrii vii ai Bisericii de a apropia cât mai multă lume, din cea care azi stă de o parte, de Sfânta Instituție: o întrecere în genul celei ce se desfășoară între societățile Uniunii și Ligii din America pentru captarea cât mai multor Români ce încă nu sunt membri. In fruntea campaniei, natural, cu propriul bun exemplu, membrii consiliului parohial. Reușita n'ar întârzia să antreneze grupuri și instituții din alte părți, colaborări și afilieri, păsindu-se astfel, după atâtea lamentabile dibuiri, la constituirea unei rezistențe eficiente, cu adevărat reprezentative.

Nici nu ne putem închipui ceva mai viu, mai necesar, și destul de posibil în actuala dureroasă stare. Este porunca vremii. E implorarea Patriei. Dacă nici sudorile de sânge ale Neamului n'or fi în stare a ne face să ne călcăm

pe noi, cu toate mizeriile noastre, în picioare -învățătură care, unora, n'ar fi să ne fie chiar nouă..- apoi nici c'ar mai fi ceva de sperat dela actuala generație - crescută totuș în duhul "marilor rupturi"...

Așa dar, pe plan parizian: ori va fi Biserica la înălțimea epocalei misiuni, luând și ducând la bun sfârșit foarte oportuna inițiativă, creștină și românească, - ori, de pildă, ca să revenim la subiect, activitatea societății "Carmen" -ca atâtea alte activități- s'ar irosi fără prea mult folos, limitându-se, în ciuda atâtor sacrificii, la momentane succese "de folclor", fără nicio conseciință de "nivel". Sperăm însă că de la greaua datorie a ceasului de față nu se va "eschiva" nimeni.-

Petre Vălimăreanu

V O R O A V A de D.Ioy

Cu crucea și cu paloșul în mână,
Cel care'n veacuri a răzbit străinul,
Vă'ntreb, Io Ștefan Voevod ot Putna:
Hatmanii mei, au unde ni-i Hotinul?

Io care'n patru zăci și șapte lupte
Am pus cu voi acestei țări temeiul,
Vă'ntreb, Io Ștefan Voevod ot Putna:
Mazilii mei, au unde ni-i Orheiul?

Sângele a curs în râuri, până când
Am întărit hotarele ca roca.
Vă'ntreb, Io Ștefan Voevod ot Putna:
Răzășii mei, au unde ni-i Soroca?

Prin vitejie am rămas Cel Mare,
Așa cum scrie'n letopiseți slova.
Vă'ntreb, Io Ștefan Voevod ot Putna:
Urmașii mei, au unde ni-i Moldova?

Urmașii mei! De nu sunteți voi vrednici,
Voi deștepta pe Tăutu, pe Duma,
Pe Micotă, pe Boldur, pe Moghilă,
Pe toți acei ce-avură'n leaturi rost
Și spre rușinea voastr'a tuturora
Voi întregi cu ei Moldova, cum a fost...

&& REPEREAUA LA GENEVA. In Elveția, manifestările "artistice" din România sugrumată încearcă din când în când să se impună atenției publice. Ele însă nu au absolut niciun succes. Care să fie atunci rostul acestei activități, sterile în aparență? In Ianuarie a avut loc în clădirea Școalei de Bele-Arte din Geneva, la Cabinets des Estampes, o expoziție de gravuri românești cu titlul: La Gravure contemporaine dans la République Populaire Roumaine. Intr'o sală spațioasă și luminoasă au fost aninate operele aduse de pe un pământ unde astăzi omul nu mai îndrăsnește nici să zâmbească. Catalogul, oferit la intrare, e tipărit în București, strada Brezoianu, la Intreprinderea poligrafică n° 2. Pe copertă: o fată îndesată și îmbufnată, cu fruntea teșită și bărbia groasă, ține cu dreapta o pasăre -cică porumbel- deasupra capului, iar cu stânga pare că se pregătește să pocnească pe cine-i va ieși în cale. Este... PACEA!..

Dela o gravură la alta, se poate privi în tihnă. Nimenia nu vine să stingherească vizitatorul rătăcit în această expoziție. Impresia generală e penibilă, obositoare. Din mai toate cadrele se desprinde o frământare, o neliniște, o tristețe. De ce, oare? Să fie vina subiectului, ce pare a fi fost impus, adică "munca"?.. Dar tema a fost tratată de nenumărate ori, în țări ca Franța, Anglia, Suedia, Elveția, și cu mult succes, dând opere de mare valoare. Aci însă, acest subiect se repetă până la saturație. Desigur că munca este un ce necesar în viață, dar nu este decât unul din elementele existenței.

Catalogul cu PACEA în frunte explică subiectele: Fabrica de celuloză, Exploatarea agricolă, Descărcarea peștelui, Construcția unui pod, Repararția uneltelor, Uscarea mucavalei, Hala de vagoane, Lucrarea betonului, Câmp de concentrație, Munca la cazane, Partizani în Deltă, Montarea armaturei.. Iar când e vorba de o sinistră defilare cu slogane, aceasta e denumită Săr-bă-toa-re!.. Dar mai sunt și alte subiecte: Copii într'un parc la Leningrad, Autoportret cu caschetă tibetană.. Așa că de abia îți alunecă privirea pe vreo trei bărcuțe, uitate în apa lină a Cișmigiului!

De unde să vie oare această impresie de tristețe, de banalitate și mediocritate, ce se desprinde din "operele" aninate în zisa expoziție de gravuri din Reperea? Putem spune că avem de a face cu adevărate talente? Nu! Mai toate aceste "opere" sunt cu totul lipsite de avânt poetic, de simț artistic, de suflu creator. Putem vorbi de artă? Nu! Și dacă duhul artei n'a pătruns aceste "opere", ce rost mai poate să aibă o astfel de manifestare? Doar poate o notă bună, pentru șleahta care se află în slujba călăilor. Ea stă la pândă. Sufletul artiștilor din Reperea nu se poate exprima azi în voie. Orice bucurie e stinsă. O tristețe amară i-a luat locul. Și această tristețe se vede.

Lucia A.Popovici

&& La 13 Martie a avut loc la Toronto o mare manifestație politică culturală, din inițiativa refugiaților locali. A vorbit ministrul Economiei naționale, Dinsdale, despre poziția Canadei între imperialismul rus și America democrată "în perspectiva inevitabilului conflict armat între blocul comunist păgân și blocul anticomunist creștin". Dintre români au participat M.Hojbotă, R.Țântă, P.Tănase, N.Ortopan, C.Șerban, C.Mihu, Mănăstireanu, Mintici, I.Radu, I.Petrea, F.Chidu, etc.-

CRONICA PESIMISTULUI

GALA GALACTION. A murit și bietul popa Grigore Pișculescu, la 82 de ani, în Bucureștiul încă ocupat de Ruși. Regimul comunist îl îmbălsămase de viu pe bătrânul scriitor, paralitic, o umbră penibilă a ceea ce fusese odinioară, în vremuri de libertate. Pe noi, la timpul său, ne-au încântat câteva din scrierile, nițel mistice, oleacă sensuale, ale lui Gala Galaction: "Bisericuța din Răzoare", "Papucii lui Mahmud", "Dela noi, la Cladova"; și ne delectează încă, la modul cel mai înalt, ca o consolare de preț, "limba vechilor cazanii" din minunata traducere a Bibliei, făcută cu osârdie și rar gust de părintele-scriitor și de alt preot, cunoscut teolog, Vasile Radu. Presa reperistă, în necrologul oficial, ca și scribii regimului, n'au amintit, firește, această operă, care e poate cea mai însemnată din activitatea lui Gala Galaction; și cu atât mai puțin dedicația către Regele Carol-Lupescu a celor doi traducători: "Ingăduiți traducătorilor acestei Biblii să salute adânc steaua Voastră regală și să fericească pe Majestatea Voastră că V'a ajutat Domnul și Dumnezeul și Mântuitorul nostru Iisus Christos să așezați numele Vostru în rând cu numele Regilor de sfântă pomenire din Israil, cei ce ctitoreau și împodobeau Casa Viului Dumnezeu, cei ce porunceau ca Legea-I Sfântă să fie împrospătată în inima poporului". Să se fi gândit la Madame Wolf și la protecția acordată de criminalul suveran ovreimii, cei doi, când l-au alăturat pe Carol 'regilor din Israel"? N'ar fi exclus, fiindcă ironia nu-i lipsea popei Pișculescu.

Ziarele dela București au amintit de un fel de adeziune dată de Grigore Pișculescu comunismului, prin 1919 și după al doilea război mondial. E de remarcat totuș că Gala Galaction a refuzat să-și prostituiască talentul, scriind după directivele lui Leonte Răutu. A semnat din când în când câteun apel pacifist, a exaltat dictatura în fraze anodine, nu a sărit prea dincolo de cal, ca prietenul lui, Arghezi, de pildă. In 1941, în faimosul număr din "Revista Fundațiilor Regale", închinat mareșalului Antonescu și desrobirii Basarabiei și Bucovinei, îl aflăm și pe Gala Galaction, nu cu unul, ci cu două articole. Scrie despre "Ortodoxismul basarabean" și evocă "Mănăstirile basarabene". In primul articol, laudă rezistența extraordinară a românismului în pământurile din răsărit față de brutalele tendințe de rusificare de dinainte și de după revoluția comunistă, în "anul de mucenicie" 1940-1941: "Basarabenii (într'un fel ca și Bucovinenii) n'au cunoscut lunga noastră secetă bisericească din anii veacului al XIX-lea. Ei n'au apucat epoca de libertinism intelectual și de voltaire-ianism, pe care am trăit-o noi, de pe la 1848 până mai deunăzi. Basarabia, de altă parte, provincia dela granița împărăției Țarilor, a simțit prea puțin marile frământări lăuntrice și acțiunea tragicilor apostoli ai ateismului revoluționar din speluncile nihiliste.. O p[illegible] minunată și milostivă a păstrat-o neatinsă și nevinovată, între Prut și Nistru, în mijlocul unor uriașe viraje de idei fără Dumnezeu și de acțiuni pustiitoare". Și mai note, rândurile despre "Mânăstirile basarabene", unde se denunță repetata "răpire" muscălească, se vorbește cu nostalgie de cei douăzeci și doi de ani de libertate românească a Basarabiei -în 1918, "hotarele nedreptății și ale silniciei fuseseră desființate"-, se condamnă "oblonul de plumb și de teroare, căzut dealungul Prutului, dela Cernăuți până la Reni, dela 27 Iunie 1940 încoace" -nu Churchill a inventat deci expresia "cortinei de fier", ci părintele Galaction, pe care obișnuita fițuică greco-ovreiască din exil îl înjură măgărește- și termină astfel: "Pe când noi număram boabele de diamant ale Scripturilor eterne și pe când în inima noastră adunam suspine, nădejdii și psalm după psalm, sus, sub bolțile istoriei neamului românesc, a răsunat comanda: 'Soldați! Treceți Prutul!'". Acesta era -Dumnezeu să-l ierte!- părintele Pișculescu, adevăratul autenticul Gala Galaction. Stând la Roma, am avut ocazia să-i cunoaștem, indirect, se înțelege, adevăratele gânduri, chiar în acești ani din urmă, când părea [illegible] bătrânul paralitic, o biată unealtă, altfel [illegible] a regimului comunist.

* TOYNBEE ȘI EVREII. Marele istoric englez Arnold Toynbee și-a aprins paie în cap, și cu greu va mai ieși din ostracismul decretat împotrivă-i de propaganda israeliană. A declarat textual într'o lecție universitară că Evreii au tratat pe Arabii din Israel nu altfel decât Hitler i-a tratat pe Evrei. El și-a mai permis să conteste pretenția Evreilor, după care Palestina e pământul strămoșesc al ovreimii internaționale. Presa din întreaga lume, condusă, cum prea bine știm, de nenumitele forțe, după ce l-a atacat pe savantul englez, a lansat în jurul său ucigătoarea conspirație a tăcerii...

* DE MADARIAGA. Când vor fi iarăși libere popoarele din spatele cortinei de fier, un monument va trebui să-i fie înălțat lui Salvador de Madariaga. E printre foarte puținele personalități de frunte ale culturii occidentale, pe care antifascismul nu l-a orbit într'atâta, încât să uite groaznica primejdie comunistă. Poate cea mai eficace denunțare a regimurilor din Europa centro-orientală dela acest mare istoric spaniol a venit, în anii din urmă. Ultimul gest

a refuzat cu o scrisoare publică să participe la recentul congres organizat de comunişti la Paris pentru eliberarea deţinuţilor politici din Spania, observând că în niciun caz comuniştii nu au drept să patroneze astfel de iniţiative, când se ştie cum gem închisorile şi lagărele de concentrare din spatele cortinei de fier şi din Rusia.-

* PAPA PIUS XI ŞI COMUNISMUL.- A fost, nu prea de mult, un Papă, care a identificat precis şi a atras atenţia drastic asupra pericolului mortal pe care-l reprezintă comunismul. In enciclica "Divini Redemptoris" de acum un sfert de veac, Pius al Unsprezecilea a lăsat scris: "Comunismul este pervers în esenţa sa, şi nu se poate permite cui vrea să salveze civilizaţia creştină niciun fel de colaborare cu el. Iar dacă unii, induşi în eroare, vor coopera la victoria comunismului în ţara lor, au să cadă ei, în primul rând, ca victime ale teroarei comuniste; şi cu cât regiunile, în care comunismul isbuteşte să pătrundă, se caracterizează prin antichitate şi prin măreţia tradiţiei lor creştine, cu atât mai devastator se va manifesta acolo ura celor fără Dumnezeu". Cuvinte profetice, care nu au fost ascultate la timp; şi suportăm cu toţii consecinţele tragice.

* ANECDOTĂ FINALĂ. Invăţătorul îl întreabă pe Ionescu ce-e capitalismul. Şcolarul sârguincios răspunde că e o pacoste, vizibilă mai ales în Statele Unite, unde şomajul e în creştere, negrii sunt lipsiţi de drepturi, muncitorimea exploatată la sânge, nesiguranţa zilei de mâine distruge nervii populaţiei; comunismul, dimpotrivă, aşa cum a fost realizat în Rusia, înseamnă -continuă acelaş şcolar- eliminarea şomajului, egalitate absolută de drepturi, fără deosebire de rasă, Stat al muncitorimii, prosperitate şi pace. Invăţătorul, rob peste cortină, se prepară să dea o notă bună elevului Ionescu - care, însă, după ce abia terminase comparaţia dintre cele două sisteme, adaugă: Iată pentru care motive tovarăşul Hruşiov propune ca Rusia Sovietică să ajungă şi să întreacă Statele Unite ale Americii...

Dragoş Măgureanu

HOINAR! de Gh.Delavrani

Mă duce gândul înapoi,
Mă poartă nostalgia
Pe uliţă în sat la noi,
Sau prin câmpii pe lângă boi,
Să-mi cat copilăria.

E mult de-atunci, îmi amintesc
Sunt ani şi ani de-a rândul,
Când îmi plăcea să hoinăresc
Desculţ, pe plaiul strămoşesc,
Doar singur eu cu gândul!

In primăveri mă troieneau
Caişii plini de floare,
Petale moi mă sărutau
Şi'n părul meu se încâlceau
Cu razele de soare.

Atunci prin lunci cu ghiocei
Aveam împărăţie
Cât cuprindeam în ochii mei;
Pe-atuncea florile de tei
Juratu-mi-au frăţie.

Dar viaţa s'a învolburat
Şi-un glas ascuns din glie
In focul luptei m'a chemat;
Am părăsit casă şi sat,
Plecând în pribegie!

De-atunci un vis curat şi sfânt
Mă poartă'n lumi străine,
De-atunci pribeag prin lume sânt,
De-atunci în suferinţe cânt
Nădejdi arzând în mine.

Doar câte-odată'n primăveri
Un dor îmi creşte'n piept
Şi gându-mi fuge peste zări,
Mi-aruncă vântu'n sân chemări -
Şi-atunci mai greu aştept!...
....

Hoinar prin lume, un străin,
Mă bate nostalgia
Şi plâng pe visul meu senin,
Mă plec pe amintiri de crin
Să-mi cat copilăria!

&& Din Banatul înstreinat. Soc.culturală "Flacăra" din Begheiţi s'a prezentat, cu corul său de o sută de ţărani, la concursul muzical pe ţară dela Niş, şi cu orhestra "Lira" la concursul dela Sombor, obţinând frumoase succese.-

\- Cupa ziarului "Libertatea" din Vârşeţ la întrecerile de tenis de masă pe 1961 a câştigat-o echipa română din Sutiesca; la competiţiile individuale a învins Alexandru Penţa din Vladimirovăţ.

\- Soc.culturală din Uzdin a prezentat la Nicolinţi un program de cântece şi jocuri populare româneşti; cântăreţi: Marcu Puia, Petru Şămanţ, Adam Roşu şi Gheorghe Ţăranu.- Soc.culturală "Aurel Vlaicu" din Sălciţa, condusă de învăţătorul Ilie Cacovanu, a dat o reuşită serbare, cu cântece şi jocuri, la Costei -unde s'a evidenţiat tânărul clarinetist şi cântăreţ din fluer Ion Vâlcu- şi alta la Mesici; Soc.culturală din Mesici a dat o serbare la Sredistea Mică, alta la Sălciţa; Soc.culturală "Petru Albu" din Vârşeţ o serbare la Marghita; iar elevii liceului din Vârşeţ o serbare la Seleuş, şi la Vladimirovăţ.-

&& La serbarea Unirii Principatelor, Bonn, 24 Ianuarie, patronată de A.L.R. Prinţul Nicolae şi Prinţesa Ioana, au participat, pe lângă personalităţi şi autorităţi germane, refugiaţi romani din toată Germania: prof. Cârsteanu, col. Alexandrescu, pr. Zăpârţan, Gh. Racoveanu, gen. Ion Gheorghe, Mihai Enescu, prof. Virgil Mihăilescu, dr. Paul Miron, av. Gh. Acrivu, dr. Şt. Teodorescu, etc.-

CALENDAR NAŢIONAL

1 Martie 1892: Apare, la Fălticeni, revista "Şezătoarea".
8 Martie 1961: Moare, la Bucureşti, Gala Galaction, n. în Dideşti(Teleorman).
9 Martie 1961: Moare Cezar Petrescu - n. la 1 Dec.1892, la Cotnari.
11 Martie 1961: Moare, la Paris, prof. Mario Roques, prieten al Românilor.
15 Martie 1905: Se naşte, la Câmpulung(Muscel), Radu Gyr.
17 Martie 1941: Moare, la Cannes, Nicolae Titulescu.

"Intr'acest an 1710 la luna lui Martie, 18 zile -scrie Nicolae Costin- au murit şi Mazepa, hatmanul căzăcesc, la Tighina şi l-au astrucat în biserică la un sat anume Varniţa, ce este lângă cetatea Tighina. De acolo i-au mutat trupul la Galaţi, de l-au îngropat la mănăstire la Sfeti George şi nici acolo n'au avut odihnă. Spun pe cum l-au desgropat turcii la vremea răscoalei, la domnia lui Dumitraşcu-Vodă, când au robit oamenii din Galaţi, de i-au ajuns oasele la ţărmurile Dunării, pre care nici după moartea lui nu l-au răbdat pământul". Se născuse în Ucraina, la 1644.

18 Martie 1890: Moare Alexandru Cuza, fiul fostului Domnitor.
20 Martie 1909: Moare luptătorul, din Banat, Alexandru Mocioni.
22 Martie 1639: Mitropolitul Ghenadie II(în mirenie: Gheorghe Bradi), "arhiepiscop al Bălgradului şi Vadului şi Orăzii şi Sătmarului şi a toată ţara Ardealului", cere din Braşov Muntenilor, pentru tipografia din Alba Iulia, "şrift-uri", adică litere.
24 Martie 1917: Vasile Stroescu, n. la 11 Nov.1845 în Brânzenii Vechi(Basarabia), către partidul democrat român din Chişinău: "Eu îs cu totul la dispoziţia ţării mele: cu mintea câtă mi-a dat Dumnezeu; cu toată inima mea; şi cu toată averea mea".
31 Martie 1744: Moare la Paris, de stomac, poetul Antioh Cantemir.
2 Apr.1933: Moare, în Bucureşti, scriitorul basarabean Zamfir Rali-Arbore.
3 Apr.1905: Moare în Reteag(Someş) învăţătorul folclorist Ioan Pop-Reteganul,- născut în aceeaşi comună la 10 Iunie 1853.
9 Apr.1937: Un Consiliu de coroană exclude din familia regală pe Prinţul Nicolae, care se căsătorise c'o româncă; dacă Lupeasca mai avea vreo soră de măritat, era altă treabă...
16 Apr.1935: Moare, în Bucureşti, Panait Istrati. E îngropat la Bellu.
23 Apr.1828: Ruşii arestează pe Ioniţă Sandu Sturza, Domnul Moldovei.
23 Apr.1865: Se naşte, la Câmpulung(Muscel), botanistul Mihail C.Vlădescu.
23 Apr.1872: Se naşte, în Avdela(Macedonia), Nuşi Tulliu. A studiat la Clisura, Bitolia, Bucureşti. Revizor şcolar în Epir şi Tesalia. Din 1901 conduce, la Bucureşti, "Ecoul Macedoniei". A scris: Morminte fără cruce, In Munţii Pindului, File rupte. Moare în Bucureşti, Aprilie 1941.-

* * * * * * *

&& Biblioteca Română din Freiburg, o glorie a exilului nostru - şi fală a iniţiativei private, deci nesubvenţionată de nimeni, - trece prin mari greutăţi financiare. Dovadă, şi marea întârziere a Albumului Macedo-Român, care trebuia să iasă încă din 1955! Un exemplar din acest Album ar costa 3 dolari, dar trebue ţinut cont că multe exemplare vor trebui trimise gratis la instituţii şi publicaţii din toată lumea. Desigur, numai greutatea de a merge înainte a făcut Biblioteca, ne mai ştiind "la ce sfânt să se închine", să lanseze un apel special la fraţii Macedoneni, "de a căror generozitate au profitat, în trecut, toate popoarele din sud-estul european". Noi însă facem, pentru nobila cauză, un apel la toţi Românii: altfel, ar fi ca şi cum cineva, vrând a publica, să zicem, o istorie a lui Ştefan cel Mare, ar apela la punga Moldovenilor: că, doară, lor le-a fost Domn...

&& "Glasul" lui Hruşiov abundă în statistici din care-ar fi să rezulte că'n ţară-i un berechet nemaipomenit. Dar dacă cifrele's adevărate, iar populaţia crapă totuş de foame - iată cea mai bună dovadă a sângerosului jaf efectuat de Soviete în România!.. "Bulletin d'informations de la Chambre de Commerce de la R.P.R." -buletin, natural, de circulaţie foarte redusă- publică în nº din Dec.1960, pag.15, noul "tratat" de comerţ dintre R.P.R. şi Rusia: numai la capitolul "petrol" găsim cifra de 9.5 milioane tone, de dat Rusiei, din 11.550 cât e întreaga producţie. Dacă avem în vedere că înainte de război consumul intern era de 3.5 milioane tone, şi că, acum, din cele 2 milioane tone ce ne mai lasă Ruşii "guvernul" reperist trebue să mai şi exporte în alte ţări, ne putem mai bine da seama atât de gruntul jaf rusesc, cât şi de cumplita stare de mizerie în ţara încăpută pe mâna căpcăunilor!

&& "America" din 26 Ianuarie vorbeşte de o discuţie, pe temă religioasă, la radio Canada, participând un preot ortodox, unul catolic, un pastor şi.. David Drom, "directorul bibliotecii evreeşti din Montreal": "Toţi reprezentanţii au fost final de acord asupra reînvierii vieţii creştine printr'o rupere a barierelor care ne despart şi prin realizarea unui front comun, faţă de pericolul comun care pândeşte întreaga creştinătate". Negru pe alb! Acum, că s'au pus mozaicii să apere opera lui Isus, putem sta liniştiţi... Sau, cumva, primii trei au reuşit, într'o discuţie de o jumă de ceas, să converteasă pe David Drom?!...

UN PAŞTE LA CANAL

Până în ultimul moment nădăjduiam că nu ne vor scoate la lucru chiar în noaptea Invierii.Pentru orice eventualitate însă,la patru după amiază echipa de servici adusese masa de seară: o ciorbă mai groasă de mazăre,din care gărgăriţele se îndestulaseră în voie.Ameţiţi de somnul de zi,scurt şi agitat de excesul efortului,ne desprindem anevoie din priciul ce servea deopotrivă de dormitor şi sufragerie - ba chiar şi de salon,căci pe intervalul dintre cele două stinghii verticale ce susţineau catul de sus ne vizitau prietenii cu cari depănam amintiri ori împărtăşeam înfriguraţi zvonuri din lumea de dincolo de sârme.Cei cari mai aveau ceva din ultimul pachet primit de acasă, cotrobăiau prin lada de sub prici,în care păstram laolaltă tot ce putea să mai reprezinte avutul nostru nedijmuit de numeroasele inspecţii şi percheziţii: haine,câteva obiecte de toaletă,câteodată vreun medicament,şi alimente. Adesea,pentrucă pachetele erau acceptate cu cea mai indescifrabilă neregularitate,nu trăgeam lada de sub prici decât pentru a scoate din ea tacâmul,adică o lingură şi un castron - celelalte ustensile ale mesei fiind socotite arme primejdioase şi ca atare confiscate.Cu ochii grei de nesomn,ne aşezăm în rândul care trecea prin faţa hârdăului ca să primim polonicul de ciorbă. Paşii ni se succed ca în nişte automate în care resortul îşi desface ultimele spirale în ritm anevoios,epuizat.Aşa ne târam în fiecare seară până la şantierul de casnă,îndepărtat uneori până la şase chilometri; şi tot aşa porneam dimineaţa către orele opt spre ţarcul unde ne aştepta podeala priciului cu făgăduinţa de imobilitate.Căci somnul era prea scurt ca să mai însemne un mijloc de odihnă...

Vecinul meu de prici expediase masa cu graba unei plecări precipitate şi se întoarse dela spălător cu castronul clătit şi picurând încă de apa care nu avusese nicio virtute ca să şteargă urmele mâncării fără pic de grăsime. Adevărată zi de post ca mai toate zilele,dar de data aceasta primită cu tihna păstrării datinelor din Săptămâna Mare. -Gata de plecare,Iancu-le,îi spun, prelungind ultima silabă a plecării într'o modulaţie de uşoară ironie,parcă aş fi vrut să zădărnicesc rostul ce ne pândea,cu credinţa neîmplinirii lui. -Gata cu toate iluziile tale - şi te sfătuesc să faci la fel,deoarece ne vor scoate ca în fiecare noapte,ba mai vârtos astăzi decât oricând.

N'apucai să dau vreun răspuns prietenului,că toaca şi începu să sune adunarea brigăzilor de noapte pe platou. ..Toaca dela Galeş! o şină de fier suspendată orizontal cu o sârmă de un butuc înfipt în pământ,şi două crampoane ce făceau oficiul de ciocănele pentru semnalul de strângerea turmei.

La începutul lagărelor dela Canal,în perioada aşa zisă romantică pe care eu n'am cunoscut-o,ordinele erau date cu goarna ca la cazarmă,gornistul fiind un adevărat privilegiat,scutit de muncă şi chiar de corvezi.La Valea Neagră goarna a fost înlocuită cu un fel de clarinet din care sufla un deţinut de drept comun,semidement,ce împingea sadismul de a ne sfârteca somnul până la a se sui pe barăci,ca să nu-i întâmpine strigătul vreo opreliste.Dar şi clarinetul fu socotit până la urmă prea evoluat pentru nişte bandiţi,astfel că într'o zi toaca fu introdusă în toate lagărele Canalului.De ce se depănau acum în minte prefacerile semnalelor cu care ne mânau existenţa redusă la monotonia obsedantă a aceloraşi acte? Goarna,clarinetul,şina de fier.. marcau tot atâtea etape ale silniciei,culminând cu douăsprezece ceasuri de luptă,noaptea,cu namilele de pământ,din toamna care ne-a adus la Galeş şi până în primăvara Invierii ce trebuia s'o întâmpinăm în mâini cu lopeţi drept lumânări.

Repede bocancii strânşi cu grije ca să nu-i pierdem în glodul cleios frământat de şirul nesfârşit al brigăzilor de muncă,două-trei haine cu care să înfruntăm frigul de noapte - şi în goană pe platou pentru ieşire.Adunarea în rând de cinci ne desmorţeşte deabinelea,fiecare luându-şi locul în grupa în care se află încadrat.In jur,barăcile scunde şi posomorîte ca urâtul dispar în negura obişnuinţei care şterge conturul lucrurilor până la desfiinţare.După ce ne-am scuturat ca de-un colb nevăzut dar pătrunzător,ne privim chipurile stoarse de culoare sub fâlfâirile întunericului din care ne-am făcut zi.Câte unul caută să verifice impresia neplăcută întâlnită pe feţele din jur,într'un ciob de oglindă consultată în grabă,dacă nu chiar pe furiş; dunt cei mai cocheţi,cari în deobşte sunt şi cei mai tineri,grija lor de a nu se descompune fiind mai vie decât la cei mai vârstnici.De altfel primăvara sporeşte această nelinişte care se însoţeşte cu clocotul reînoirii.

Un semnal dela poarta lagărului - şi brigada porneşte spre ieşire,unde o aşteaptă garda.Şeful gărzii stă în poartă alături de miliţian pentru a ne număra în acelaş timp,cifra constatată constituind responsabilitatea gărzii faţă de lagăr.Dar de îndată ce depăşim poarta,soldaţii cari ne vor însoţi ne încadrează cu arma gata de tras.Şantierul pe care lucrăm acum este cel

mai apropiat de lagăr,în stânga,la o depărtare de vreo trei chilometri,chiar în vecinătatea satului Galeş,sau mai degrabă a restului de sat ciuntit de lucrările canalului.In primele şi ultimele rânduri ale brigăzii,deţinuţii de servici poartă felinarele - care luminează mai mult gărzii cuprinsul grupului pe care-l are'n pază,decât propriul său drum.Deocamdată ele sunt stinse,pentrucă întunericul întârzie cu fiecare zi de primăvară.

Paşii ne duc dela sârme pe pârtia bătută de atâtea treceri peste dâmburile şi miriştile ce le străbatem până la locul de muncă.Cu toate că înconjurul de puşti prelungeşte ţarcul care ne închide în sârme,vederea neoprită de obstacolul barăcilor,trecerea prin câmpul deschis,ne dau un gust de început de libertate.In alte lagăre,drumul spre şantier ne purta adesea printre case de oameni liberi,pe care-i petreceam cu un sentiment de vie curiozitate,ca şi când ar fi aparţinut unor alte planete.Drum tăcut,fiecare cu gândurile şi amintirile lui.Rar se lega o conversaţie,care în orice caz nu se referea la ecourile evenimentelor din lumea celor liberi,ele fiind rezervate convorbirilor intime între doi-trei prieteni siguri.

Şantierul,care se desluşea acum în toate detaliile lui,era la câteva sute de metri.Toate privirile încercau să măsoare pământul înălţat de echipa de zi pe care urma s'o înlocuim.Câteva consemne de muncă schimbate între şefii brigăzilor,o urare prietenilor pe care-i întâlnim în echipa care pleacă spre somn,şi ne repezim spre sculele cu care vom înfrunta vagoanele de pământ aduse din fundul canalului.O lămurire: repezeala spre lopeţi nu e pornită din zel,ci din grija de a alege un instrument mai puţin obositor.Cum vagoanele basculante erau în număr restrâns,majoritatea brigăzilor erau afectate garniturilor de vagoane platforme,adică unei munci făcută din tot atâtea lopeţi de pământ cât fusese svârlit de cupele excavatoarelor sau de alte braţe trudind pe şantierele de încărcare.In străfundul inimii fiecăruia se închegă o rugă nemărturisită,dar arzătoare: să deraieze locomotiva,să sară vreun vagon de pe linie,ori alt accident care să întârzie sosirea blestematelor vagoane.Din nefericire,bucuriile acestea erau rare şi trenurile soseau cu regularitatea unei diabolice orânduiri.Abia oprite în dreptul platformei unde urma să zvârlim pământul şi ne şi îmbulzeau poruncile spre vagoanele repartizate pentru descărcare: câte doi,trei,sau patru,după mărimea vagonului,ne căţăram cum puteam şi începeam,după un sumar plan de lucru,asvârlitul pământului cât mai departe de roţile vagonului.Intr'un sfert de ceas,cel mult douăzeci de minute,vagonul trebuia descărcat.Brigadierul se purta dela un capăt la altul al trenului,privind crunt,ori ameninţând,după cum platforma era mai mult sau mai puţin golită de pământ sau de bulgării de argilă ori chiar de bolovani de piatră din care era format subsolul Dobrogei.Iar dacă plouase în timpul transportului,ori sapele atinseseră straturi îmbibate de apă,lupta o dădeam deadreptul cu noroiul care se lipea pe lopeţi până a ne cresta palmele peste vechile bătături.

De data aceasta norocul ne surîse în chip de pământ afânat,uşor de esvârlit destul de departe ca să nu avem prea mult de furcă mai întâi cu faimosul gabarit - degajarea roţilor vagonului de pământul ce-a putut cădea în zorul descărcării - iar apoi cu nivelarea lui.

Soarele se furişase discret după dealurile dobrogene,sub perdeaua unui nor împurpurat care-i ascunse agonia.Cu ultimele lopeţi zvârlite din dâmburile descărcate,noaptea se strecura uşor şi liniştit ca pentru o lungă existenţă.Globurile proectoarelor se aprinseră pe tot întinsul şantierului,iar felinarele luminau acum limitele întinderii ce ne era trasată de desfăşurarea cordonului de santinele.Trenul fusese tras încet de pe linia pe care lucram,lăsându-ne răgazul scurt al intervalului dintre două garnituri şi nădejdea nemărturisită a unei întârzieri.Erau scurtele momente în care puteam să ne întindem pe pământul afânat,câte doi-trei prieteni alături ca să descifrăm sensul zvonului captat de vreunul din noi,sau să depănăm vreo amintire din viaţa noastră profesională ori pur şi simplu umană.Acum,schimbul de vorbe era înlocuit cu tăcerea în doi.Cu ochii închişi,ori pierduţi în adâncul scânteietor al cerului,refăceam în minte cea din urmă Inviere din libertate, ori hoinăream mai departe până la Paştele copilăriei.. O săptămână de denii în mijlocul copiilor sau tinerilor care trăiau în felul lor sărbătoarea Paştelui,cu toate datinele de reculegere şi bucurie.. Nimeni nu mărturisea,dar în fiecare apropierea cerului luminos de pământul acesta frământat de palmele noduroase apăsa greu,ca o cruntă nedreptate.Era a treia Inviere petrecută în temniţe şi lagăre.Cine ar putea şti câte vor mai urma,ori dacă nu cumva -minune fără seamăn- să fie cea din urmă.Şi un surîs abia încropit ne poartă gândul pe fluturările visului.Dar ne scuturăm ca de-o aiureală nesăbuită şi privim mai departe Calea Laptelui larg deschisă deasupra noastră, ori în întunericul de sub pleoape.

Puf,puf,puf - locomotiva trenului următor gâfâie anevoie la urcuşul până la linia de descărcare.Adunarea,numărătoarea şi împărţirea echipelor urmează ca un rit elementar.Efortul,care se măreşte pe măsura vagoanelor descărcate, ne rupe de gânduri şi vis ca să ne adunăm toată vlaga în împinsul lopeţilor.

Ceas nu avea decât brigadierul,astfel că timpul îl măsuram în garnituri de trenuri şi metrii cubi de pământ mânuiţi.Şi iată că la al patrulea tren, căţăraţi pe vagoane - de dincolo de valea pe care o adâncise clisa scoasă din canal se îndreaptă spre noi un dangăt de clopot,străveziu ca răcoarea ce se înteţea tot mai mult.Lopeţile s'au oprit pe tot întinsul vagoanelor ca la o poruncă puternică.Ochii căutau în depărtare izvorul acestei vestiri sfinte scormonind zarea ca să întâlnească luminile ce trebuiau să însoţească dangătul Invierii.. Cristos a înviat! - urarea schimbată cu vocea vibrând de adevărul pe care-l mărturisea clopotul din Galeş se revărsa ca un freamăt de luminoasă uşurare.. Niciodată nu tresărisem mai adânc de bucuria împlinirii făgăduinţei creştine.Ea parcă ne răsplătea toată truda de noapte,trezind în noi un fior de nădejde ce ne împăca cu soarta şi ne garanta viitorul.

Când zorii s'au împrăştiat sub lumina tare a dimineţii,prietenii din brigada de schimb,obosiţi şi abătuţi ca după o noapte ploioasă pe şantier,ne-au arătat că în ceasul Invierii miliţienii s'au năpustit prin barăci şi-au făcut cea mai cruntă percheziţie,timp de trei ore.Revolta noastră se însoţea de consolarea nopţii străbătută de dangătul ce răsplătea toate oboselile.Şi aşa pornim spre barăci cu sufletul plin ca de-o adevărată slujbă de Inviere.-

Ion Galeşianu

CALVARUL de Ion Ţolescu

Când Te-au dat prins şi n'ai rămas cu nime,
Atunci când coborai din Ghetsimani
Şi s'a lăsat din cer întunecime,
Eram şi eu printre cei mulţi,eram...

Eram şi eu atunci şi m'ai strigat
La denia copilăriei mele,
Când Te-au legat la stâlp însângerat
Şi-au curs din spinii Tăi în ochii-mi stele...

Şi-am plâns atunci şi'n lacrimi Te-am văzut...
C'aş vrea să mor să nu-mi mai uit de Tine
Când Te-au întins şi'n cuie Te-au bătut,
Când sângele Ţi s'a scurs tot din vine...

Atunci când sus pe dealul Căpăţânii
Calvarul Tău mi l-am simţit în sânge,
C'ai strâns pironul în căucul mâinii
Şi'n mine pumnul Tău de-atunci se strânge.

&& Lippmann,1959,în "New York Herald Tribune",după ce Fidel Castro începuse să dea semne de sminteală filocomunistă: "Ceea ce se întâmplă azi în Cuba nu este obişnuita revoluţie de palat,prin care o mică oligarhie înlocueşte o altă oligarhie.Aceasta e o revoluţie socială,care priveşte masele populare şi scopul ei nu e de a instaura pur şi simplu un guvern,ci de a creia o nouă ordine socială".- Se ştie cum a evoluat noua ordine socială la Havana: infiltraţii comuniste,ameninţarea lui Hruşiov cu rachetele în caz că cineva s'ar atinge de Castro,baze militare sovietice în insulă(la 200 km de Florida).Şi totuş Lippmann e considerat un jurnalist genial în USA; fiindcă's forţe care l-au scos şi-l ţin la suprafaţă,în interesul comunismului şi al Rusiei.

La Havana s'a întâmplat ce se întâmplă oricând există strabism politic: Americanii s'au grăbit să înlăture o dictatură de dreapta,a lui Batista,care nu-i supăra prea mult,ca să aibă necazurile de acum,provocate de Castro cu ajutorul Muscalilor; şi e,deocamdată,un noroc că,în Venezuela,în locul lui Jimenez nu s'a instalat un dictator de stanga,înfeodat Moscovei.Partea şi mai tristă e că Washingtonul n'a învăţat nimic: a rupt legăturile cu Republica Dominicană,fiindcă nu-i place cutărui ovrei dela Deaprtamentul de Stat "dictatura" de dreapta,oricum naţională,a lui Trujillo; şi s'ar putea ca,la căderea acestuia,şi la San Domingo ghiara imperialismului ruso-comunist să se arate.Exemplul cel mai tragic de strabism politic l-am văzut,şi-i suportăm urmările,în Europa: ca să scape de Hitler,care avea ce-avea numai cu Evreii(şi de altfel ei au început-o),Aliaţii occidentali l-au adus pe mult mai ferocele Stalin -şi pe urmaşii acestuia- în mijlocul Europei,cu rezultatul că astăzi întreagă lume tremură,pe bună dreptate,de spaima Ruşilor..

&& "Tribune de Genève" publică,la 1 Martie,lista unei echipe sportive reperiste: Iosif Sofian,Ludovic Ouscas,Zoltan Czaka,Dezideriu Varga,Coloman Hollo,Iuliu Szabo,Ferenczi,Geza Szabo,Anton Biro,Adalbert Naghi,Ştefan Takagi,etc: toţi "dorobanţi"! Ca redactorii dela "Bire"...

DIN ZIARE,CĂRŢI,REVISTE

* Natalia Dimitriu,"America",Cleveland,21 Febr.: Aşa zisa noastră discordie nu-i altceva decât reflexul durerii noastre pentru Ţara cotropită.Noi ne cunoaştem casa şi ne cunoaştem neamul; gândim la trecutul fără pată istoric al poporului nostru şi ni se pare nedrept ca el să sufere; în revolta noastră,unii aruncăm vina într'o parte,alţii în cealaltă şi,bine înţeles,nu ne putem pune de acord,pentrucă vina n'a fost în noi,vina n'a fost nicăeri. E numai o cotitură de istorie pe care neamul nostru o va lăsa în urmă,nici prima nici ultima din drumul lui. Imi aduc aminte de una din acele dureroase şi inutile discuţii în care aproape fiecare frază începe cu "dacă".Eram vreo cinci-şase români şi ne-am certat amarnic.In toiul gâlcevei,unul dintre noi a rezumat situaţia aşa: "..cu alte cuvinte,la toţi ne e dor de acasă".După asta am cântat doine şi romanţe până spre zori.Cu toţii. In tot refugiul e la fel.S'ar părea că nu ne înţelegem niciodată,dar iubirea de Ţară ne adună întotdeauna... Numai noi ştim ce-i în inima noastră şi poate de aceea ne şi certăm; ne certăm din buze,dar ne iubim din inimă...

* "Il Tempo",Roma,26 Febr.: In timp ce se anunţă moartea pe neaşteptate, la 67 ani,a istoricului american Walter Dorn,autorul legii de denazificare a Germaniei ocupate,agitatori nazişti europeni şi africani se aliniază spre a face de "supporters" în favoarea lui Adolf Eichmann,născut la 19 Martie 1906 la Solingen,fost SS Obersturmbannführer,care va fi judecat la Ierusalim într'o cuşcă de sticlă incasabilă,la 11 Aprilie,pentru genocid în dauna rasei ebraice.. In Maroc se înregistrează scene zilnice contra comunităţii israelite,care cuprinde 180.000 persoane,în mijlocul a 9 milioane de arabi.Din 24 de şcoli înfiinţate de Alianţa Universală Israelită,18 au fost rechiziţionate de guvernul marocan.Evreii sunt adesea insultaţi şi loviţi.Ziarul "Al Mash Hadah" a publicat scrisoarea unui exaltat,care anunţa: "Dac'aş avea putinţa,n'aş lăsa un singur evreu viu pe faţa pământului; aş merge mult mai departe decât Hitler sau Eichmann".Filmul "Mein Kampf" a fost aplaudat de Marocanii din Casablanca când se proiectau scene de atrocităţi naziste.La Londra,nazişti din toată lumea s'au adunat într'un local din Princedale Road, pentru a studia modul de "a sabota procesul Eichmann".Scoţându-şi pardesiul, cei 200 de participanţi au apărut în cămaşă brună,cravată neagră,banderolă neagră cu svastică roşie în câmp alb.. O recompensă de aproape un milion e promisă cui va doborî pe Tuvia Freedman,agentul secret care a capturat pe Eichmann.In toate oraşele engleze au fost distribuite mii de manifeste antiebraice.-

* "Tribune de Genève",23 Febr.: Studenţii Şcoalei de Inalte studii comerciale din Saint Gall au protestat contra deciziei Asociaţiei sportive academice elveţiene de a trimite o delegaţie elveţiană la jocurile internaţionale de vară ale studenţilor,în 1961 la Sofia,şi de a organiza jocurile de iarnă 1961/62 în Elveţia,cu o puternică participare a ţărilor comuniste.Studenţii din Saint Gall cer insistent reprezentanţilor sportului academic elveţian să renunţe la trimiterea de studenţi elveţieni la Sofia şi la organizarea jocurilor de iarnă la Saint-Moritz.Ei cer tuturor forurilor competente să se raliese acestei campanii a lor.-

* * * * *

&& Preşedintele organizaţiei sioniste mondiale,Goldman -anunţă radio Tel Aviv- a declarat c'ar fi nedrept să se acuze Rusia de politică antisemită; ba,leaderul evreu din Franţa,Blumel,a fost poftit la un taifas de ministrul Educaţiei sovietice,iar fruntaşul socialist francez Daniel Mayer chiar invitat să viziteze Uniunea Sovietică.Corespondentul la N.York al postului de radio israelian a declarat,la rându-i,că evreii din America se miră că Goldman a putut măcar pune în discuţie aşa ceva,când ştiut e că la sesiunile dela ONU asupra antisemitismului nicio organizaţie ebraică n'a acuzat guvernul sovietic de politică antisemită.Pentru noi,lucrul era clar de când lumea şi jupân Marx; dar se vede că nici Goldman,nici radio Tel Aviv,nici puternicele organizaţii ebraice americane nu citesc "Bire"...

&& "Glasul" bolşevicilor ne informează că "poporul român înfierează asasinarea lui Lumumba"; că a lui Maniu,treacă-meargă...

&& Versurile "sgâriate de legionari pe zidurile izolării dela Aiud" şi cuprinse în articolul din n° trecut al lui Iancu Dunăreanu,pag.7,corect sunt aşa: Nu te ridici dacă nu cazi /Cu fruntea grea în pulberea amară /Şi deca'nvii în zâmbetul de azi /E c'ai murit în lacrima de-aseară.-

&& Prof.Taver Esonkova a inaugurat la 21 Febr.,la Centrul cultural francez din C-pol,un curs de 4 luni pe tema "Histoire des rapports culturels franco-turcs".-

&& La muzeul Bruckental(Sibiu) s'a identificat,între altele,un tablou al genialului pictor venetian Tiziano: "Ecce Homo".-

&& La terminarea ultimului clişeu aflăm de promiţătoarea răsmiriţă din Cuba - ceeace ne-ar da speranţa că,în fine,poate profitând de faptul că Ruşii sunt ocupaţi în lună,Americanii au început să umble pe pământ...

DE CE A MURIT STRUJAN

Doru îi urmărea atent respirația. De câteva ore, Strujan părea că se liniștise. Liniștea aceasta nefirească însă îl înspăimânta mai mult. Pentrucă respirația devenea din ce în ce mai slabă. Culcați alăturea, pe o saltea bătută în care paele deveniseră de mult un fel de piatră măcinată, petrecuseră mai bine de două săptămâni împreună. Inainte nu se cunoșteau. Fuseseră aduși în "Infirmerie" din două celule diferite. Doru era anchilozat în urma unei lovituri de par primită dela un gardian în șira spinării. Nu avea nicio speranță să se vindece. I-o spusese și doctorul: "Trebue o operație foarte delicată și la secția noastră din Văcărești nu avem mijloace."

Strujan era țăran. Abia dacă trecea de 30 de ani. Dar așa cum arăta acum, întins pe saltea, aproape țeapăn, părea că nu mai are nicio vârstă.. Părul îi căzuse aproape complet, iar pe obraz nu se vedea decât o piele lividă, pământie, din care pomeții săreau ca două cucuie vinete. De două săptămâni, de când fusese adus dela spital, nu făcuse decât să geamă, să urle de durere sau să cadă, ore în șir, într'un fel de leșin aproape de moarte. Nu schimbaseră decât rar câte o vorbă. Se înțelegeau din ochi.. Și acum, dintr'o dată, Strujan începu să vorbească. Cuvintele, abia auzite, păreau că vin de departe, dintr'o altă lume. Frazele însă erau clare, legate, simple, ca vorba țăranului cumpătat:

"Ascultă, Dorule, am să-ți povestesc dece am ajuns aici.. și de ce în curând voi muri.. Te rog să nu mă întrerupi, căci simt că nu mai am mult.. Aș vrea să mă spovedesc ție, căci la un preot nu pot ajunge - și nici să mă împărtășesc pentru ultima oară".. Tăcu câtva timp. Ochii închiși, aproape ascunși în orbite, rămaseră nemișcați.

"Eu sunt de fapt de prin părțile Abrudului. Dintr'un sat dela poalele munților. Am lăsat acasă nevastă și doi copii.. câteva iugăre de pământ și o pereche de cai.. Inainte trăiam liniștit. Nu aveam prea mult, dar din truda de peste an reușeam să-mi agonisesc cele de-ale gurii pentru familie. Ba mai puneam și ceva la o parte, pentrucă vream să-mi mai cumpăr niscai pământ. N'a fost să fie însă. S'au schimbat vremile, m'am întors din război și am găsit acasă sărăcie. Peste toate nenorocirile aduse de Ruși se mai abătu asupra satului și seceta. Abia de am putut să scap cu viață familia, fără să ajung să bat la poarta altora, ca Moldovenii sau ca Moții.. Nu ne ajungea pacostea asta când comuniștii începură să se amestece direct în trebile satului. La început au încercat să ne atragă cu vorbe frumoase. Apoi și-au arătat arama. Lovitura cea mare ne-au dat-o când au început să impună așa zisele cote obligatorii de cereale. Pământul pe la noi nu e așa de bun. Dar ei nu țineau seamă de aceasta. Cantitățile veneau stabilite dela Cluj - și dacă ogorul nu dădea cât cereau ei, trebuia să facem rost din altă parte, să vindem ce aveam prin casă sau în bătătură și să coborîm până spre Timișoara, unde se mai găsea câte ceva însă la prețuri otrăvite. Ani dearândul, din ce în ce mai greu, din ce în ce mai mult de dat. Ne-au cerut carne, nu pentru vitele pe care le-am fi avut, ci.. pentru pământ: atâtea hectare, atâtea chile de carne vie. Și chilogramele erau cu sutele. Dacă nu aveai, trebuia să cumperi. Apoi ne-au cerut lapte. Tot la hectar. Și dacă nu aveam trebuia să-l plătim în natură, cu grâne, sau cu țuica din prunele livezilor. Atunci au început tribunalele agricole - și pentru cotele nepredate au început să curgă ani grei de închisoare sau de canal. Moșul care a murit alaltăeri pe priciul din față era dintr'un sat vecin. Pentrucă-i lipseau 150 de chile de grâu, i-au dat 15 ani. N'a făcut decât doi. L-au dus la Salcia, la colonia de muncă - și acolo l-au nenorocit în bătae și'n casnă. Săpau în apă până la genunchi.. Acum n'au ce să-i mai ia. I-au luat și sufletul".. Povestea fu întreruptă de un urlet de durere. Strujan se chirci strângându-și mâinile pe pântece. Rămase așa nemișcat câtva timp..

"Mă arde ceva înăuntru, de parc'aș avea jar. Simt că mi se topesc mațele.. că mă sfârșesc".. Apoi își continuă povestea cu voce mai slabă:

"Așa zi de zi, strângeam în inimă otravă și durere. De nicăeri nu se vedea vreo rază de speranță. Securitatea mișuna prin sat. Noaptea dispăreau țăranii de parcă intrau în pământ. Apoi peste luni sau ani auzeam că sunt condamnați pentrucă au uneltit împotriva regimului sau că s'au organizat să-l răstoarne. Vara asta pământul a fost și mai sgârcit ca alte dăți. Semănăturile de toamnă în parte au înghețat, în parte au fost arse de secetă. Toată luna Aprilie și Mai n'a picat strop de ploae. Pe ogoare, spicele, pipernicite și rare, erau năpădite de scaeți. Porumbul abia de două palme, cu foile sfrijite și aplecate, dădu'n rod prea de vreme și nu legă decât cărobușe de câteva degete, pe care abia dacă erau câte zece sau douăzeci de boabe. Incepu secerișul. Țăranii erau amărîți. Plecau dimineața cu inima grea. N'aveau unde pune coasă, sau secerătoare mecanică. Mai mult smulgeau spicele cu palma, alegându-le dintre ierburi. Mocnea în aer ceva prevestitor de nenorocire. Nu ne ajungea necazul acesta. In prima Duminică înainte de începutul secerișului veni cineva dela Cluj, un

ungur care vorbea destul de prost romanește, delegat dela Sfatul regional. Ne
vorbi de partid, de patria socialistă, de datoria noastră de a preda cotele
până la ultimul bob pentru a asigura planul de colectări.. și multe altele.
Cineva dintre cei bătrâni îi spuse în câteva cuvinte care era situația pe
ogoare. El nici nu vru s'audă. Amenință pe cei ce-aveau de gând să se codească
sau să ascundă. Apoi plecă spunându-ne că partidul a organizat o echipă de
control care va inspecta cum se face culesul și treieratul pentru a împiedica pe chiaburi să ascundă sau să distrugă recolta. Amenințările lui făcură
să crească focul ce ne ardea inima. Vedeam cuțitul înfigându-se până la os.
Ne gândeam la un an întreg până la recolta următoare și ne îngrozeam la gândul că era să intrăm în toamnă cu hambarele deja goale. Nici pentru noi și
nici pentru vite...

Până când într'o zi, ceeace clocea de ani se sparse. Plecasem de dimineață
cu nevasta și cei doi copii la secerat orz. Era la început de tot. Aveam un
ogor spre partea din jos a satului, acolo unde erau de altfel și locurile cele mai multe semănate. Pe câmp, țăranii aplecați smulgeau mănunchiuri de spice.
Din când în când se mai ridicau ștergându-și fruntea de sudoare. Câte unul
trăgea cu coasa câteva clipe acolo unde lanul era mai des, apoi o înfigea în
pământ și se apleca să smulgă iar. In sat nu rămăsese mai nimeni. Țăranii luaseră și copiii de cinci sau șase ani să ajute la cules. Către vremea prânzului, soarele dogorea de nu mai puteam sta. Pământul ardea ca un cuptor încins.
La câteva sute de pași mai încolo de ogorul meu, pe hatul dintre doi vecini,
erau câțiva peri sălbatici, lăsați acolo de zeci de ani pentru umbră. Ne-am
strâns vreo 30 de săteni, să ne mai odihnim și să mai luăm ceva din traistă.
Incă nu începusem să mâncăm, când pe șosea se văzu de departe o dâră de praf
urcând spre cer. Dâra se apropia repede-repede. Apoi am văzut o mașină gonind
ca îndrăcită. Se opri la câteva sute de metri mai spre vale, lângă un alt grup
de țărani așezați la umbră. Ce s'a petrecut exact, n'aș putea să-ți spun. Am
văzut doar că din "GAZ" s'au dat jos trei civili. S'au apropiat de țărani și
au început să discute. Nu auzeam ce. Intr'un timp, unul din civili apucă pe un
țăran de gât și începu să-l isbească cu pumnul în față. Ceilalți doi se traseră la o parte și scoaseră pistoalele. Apoi a fost ca o furtună. Țăranii s'au
ridicat toți ca împinși de o mână nevăzută. Unul din civili a tras. Careva a
căzut. Cel cu pumnii însă era înconjurat de vreo douăzeci de țărani și nu vedeam ce se petrece în grămada ce se svârcolea ca mânată de vifor. Ne-am ridicat cu toții să vedem ce s'a'ntâmplat și să împiedicăm o nenorocire. Când am
ajuns însă, era deja târziu. Cei doi au rupt-o la fugă și'ntr'o clipă s'au și
găsit în mașină. Au țâșnit ca din praștie înapoi spre oraș. Lângă o claie de
orz un țăran zăcea lungit cu țeasta găurită de un glonț. Lângă el, aproape înfundat în claie, șeful cotelor dela regională se svârcolea în mâinile a patrucinci țărani. Nu se mai auzea decât un horcăit. Am tras țăranii de peste el -
și atunci am văzut ceva groasnic. Gura îi era umplută cu spice de orz! Spice
întregi, sau pe jumătate fărâmate, cum au fost smulse din snop, i-au fost băgate cu deasila pe gât. Alăturea, țăranii înfuriați abia erau opriți de cei din
ceata noastră. "Orz vrei, călăule, orz, numai orz. Satură-te acum pentru totdeauna"! - Cineva ne-a explicat în câteva vorbe ce se petrecuse. Politrucul sosise înfuriat dintr'un alt sat, unde se certase amarnic cu țăranii. Arestase
câțiva și-i dase pe mâna milițienilor. Cum s'a dat jos din mașină, a întrebat
de mersul secerișului. Țăranii s'au plâns, arătându-i câmpul ars.

- Eu trebue să depășesc planul. Nu mă interesează de unde luați grânele.
- Păi, de nu dă pământul, noi de unde să scoatem? Că nu mai avem ce vinde!
- Să-ți vinzi nevasta, banditule!
- Nevastă-mea nu-i din alea dela oraș. Și să vorbești omenește.
- Ha, iar tu, tâlharule! Te cunosc eu. N'am să-ți las nici o boabă!
- La vara viitoare ai să vii tu să semeni, sau o să-mi înhami caii..
- Mama ta... și Paștele tău..- Apoi a urmat încăerarea - și cele ce-am

văzut și noi. Cel care-i răspunsese era frate-meu mai mare. Om așezat, cu o casă de copii. Gospodar mai bun ca el nu era altul în sat. Și la el s'a repezit
politrucul. Dar nu i-a mers, pentrucă Vlad era voinic ca un buhai. S'au încăerat. Atunci a tras un ofițer de securitate. Poate n'a vrut să împuște, dar
glonțul a isbit în cap pe Marin Surugiu, iar țăranii și-au ieșit din sepe..

Am ridicat pe politruc să-l ducem în sat. Leac pentru el nu mai era. Spicele de orz i-au pătruns în gâtlej, în limbă, peste tot. Știi acele nici firișoare tari, îndreptate toate în sus. Ele împing spicul mereu înainte, chiar dacă vrei să-l tragi. Ori, odată intrate în gâtlej, gata! Satul era la mai bine
de un chilometru. Până să vorbim noi, până să ne urnim, a trecut o țără de vreme. Când a fost să intrăm în sat, am văzut un nor de praf pe șosea. Veneau! Se
vede că cei doi cari au fugit telefonaseră dela Scănenița. Noi știam de-acum
ce ne așteaptă. Am fugit care pe unde am putut ca să scăpăm de furia securiș-

tilor.Eu am trecut un gard şi m'am ascuns după nişte tufe de rug dese.Şi de
acolo am văzut.. Doamne,n'am să uit.. nici după moarte". Strujan se opri din
nou.De data asta nu mai gemu.Deschise ochii negri,mari şi luminoşi,nefiresc
de luminoşi,şi se uită lung la Doru.. Fruntea i se întunecă şi o durere,alta
decât cea de până acum,i se zugrăvi pe chip.

"Au coborît din maşini şi au început să tragă.O jumătate de oră,poate mai
mult.Trăgeau fără ţintă,în toate părţile.In porţi,în ferestre,pe uliţe.Cine
a avut nenorocul să fie pe afară,sau să se uite pe geam,a plătit cu viaţa.
Intr'un timp n'am mai putut răbda şi am început să urlu: 'Nu mai trageţi,
sunt nevinovaţi.. alţii au fost'.. Nu m'a auzit nimeni.Am ieşit de după rugi
şi am început să alerg ca nebunul strigând: 'Nu trageţi,nu trageţi'! Cineva
m'a văzut şi a întors pistolul-mitralieră spre mine.Un glonţ mi-a sfărâmat
umărul stâng.Am căzut.Deocamdată nu s'au mai ocupat de mine.Apoi târziu s'au
luat după dâra de sânge şi m'au prins.Mi-au legat umărul şi m'au luat.In în-
chisoare am auzit c'ar fi împuşcat vreo 15,dintre cari vreo 10 copii - căci
ţăranii şi cei mai mărişori erau încă pe câmp.

La Securitate m'au ţinut o lună,până am biruit rana.Apoi m'au luat la
anchetă.. Pe frate-meu n'au putut să-l prindă,şi nici pe cel ce'nfundase gu-
ra politrucului cu orz.Şi s'au răzbunat pe mine şi pe-un cumnat.Cât m'au
chinuit,nu-i nevoe să-ţi mai spun.Ai trecut şi tu prin mâinile lor.Dar m'au
călcat cu cismele,pe pântece.Un locotenent ţigan,Marin după nume,a sărit cu
cismele cât a putut.Până mi-a rupt un maţ.Dece m'au dus la spital,am aflat
mai târziu: credeau că sunt şeful unei organizaţii naţionaliste şi vroiau
să scoată dela mine secrete.. Mi-au retezat un metru din maţ,dar acum am fă-
cut o infecţie - şi pentrucă s'au convins că nu ştiu nimic -eu n'am vorbit-
m'au lăsat în plata Domnului.Eu mai am puţin de trăit,poate câteva ore.. Da-
că scapi,dute'n sat şi găseşte pe cineva care să te ducă până la fratele
meu.Spune-i că la stejarul din marginea de sus a livezii lui Pătru sunt as-
cunse toate armele pe care le făgăduisem.. Să le folosească cu grije.Şi să
nu cruţe,pentrucă nici ei nu cruţă.Iar de i-o cădea în mâini Marin,să-l ju-
dece drept,dar aspru...".Apoi tăcu.Până seara a mai gemut de două-trei ori,
din ce în ce mai slab.Ochii i-au rămas octluiţi.Doru n'a simţit când a mu-
rit Strujan.Doar a doua zi,dimineaţa,când medicul închisorii a trecut pe
acolo -venea din patru'n patru zile- l-a auzit spunând: Duceţi pe "13" la
morgă.O să-l trimit la Centrală,să vadă de ce infecţie a murit.. A fost un
caz interesant...

Radu Viroagă

VÂNT DE MĂRŢIŞOARE de Traian Miron

Vânt ce-adii în mărţişoare
Şi le sorbi parfumul drag,
Tu'nveleşti natura'n floare
Şi'n nădejdi pe cel pribeag.

Peste lumea'ncinsă'n patimi
Porţi speranţele în sbor,
Seci cântând râuri de lacrimi
Ori aprinzi focuri de dor.

In sufletele cernite
Caţi zadarnic să aduni
Gândurile risipite,
Să durezi iarăşi cununi.

Cine-mi poate dorul stinge,
E departe în Ardeal,
Tristă singură se frânge,
Lacrimile-o năpăd val.

Vânt sglobiu de primăvară
Ce porţi taine'n sborul tău,
De vrei,codrilor din ţară
Poţi spune suspinul meu.

Dar de-or întreba tiranii,
Să te faci că nu auzi:
Vor vedea'n curând că anii
N'au fost nici muţi şi nici surzi.

Du-te vânt de mărţişoare
Şi te-opreşte-acasă'n prag,
Spune-i mamei că mă doare
Rătăcirea'n drum pribeag.

Când amurgu'ncet se lasă
Şi-amintirile răsar,
Peste sufletu-mi apasă
Greu destinul de hoinar.

&& "De cum am ajuns în Cugir -scrie o repatriată- autorităţile locale
s'au ocupat de mine aşa cum am citit în 'Glasul Patriei".. Sfântă sincerita-
te! La fel de sfântă ca în altă afirmaţie: "Cetăţenii ţării noastre -citim
tot în "Glasul"din Pankov- sunt astăzi stăpâni pe propria lor soartă,liberi,
puternici,asemeni Republicii Populare Romane"!- Hei,sângele apă nu se face:
se vede că la zisa foaie sunt şi ceva români de inimă,cari,săracii,când pot,
ne dau a înţelege,strecurând printre rânduri,adevărata situaţie din ţară.Aşa,
se poate înţelege şi afirmaţia din alt paragraf,care se ocupă de "alegerile"
dela 5 Martie: "Alegătorii -spune "Glasul"- îşi vor da votul candidaţilor
Frontului Democraţiei Populare"; cum face s'o ştie de pe acum,dacă alegerile
sunt "libere" - şi mai ales "secrete"?...

&& "UNIREA",Cleveland,Ian.1961,vorbeşte de "planul Diecezei din Trenton
de a înmulţi chemările la preoţie".Dar chemările acestea veneau,parcă,de Sus.

DORURI ŞI NECAZURI

P.-Elveţia: Azi am încondeiat ouă,au ieşit tare faine! Aştept Vatra.

M.-Germania: O bucurie de nedescris m'a cuprins primind VATRA aci în spi-
tal.Merg înspre bine,cu ajutorul unor transfuzii şi injecţii - că operaţia
n'a fost floare la ureche.. Simt cum adie afară vânt de primăvară,cu miros
de iarbă grasă.. Miroase a Paşti...

B.-Jugoslavia: Tocmai mă gândeam că e timpul să acăţ în cui dorul Vetrei,
când iat-o sprintenă se desprinse din unduioasele valurile lumii şi-mi căzu
plocon binevenit.Vă mulţumesc frumos!

R.-Grecia: Din România ni se scrie că le merge foarte bine: ca oamenilor
ce banează(trăiesc) în Guguva; ori,Guguva e un sătuleţ,în apropiere de Cân-
drova,unde sunt cei mai săraci oameni din Macedonia...

S.-Austria: Sunt pustiită de tristeţă şi dor.Veştile din ţară sunt mai
mult decât sfâşietoare.VATRA aş vrea s'o citească şi domnii care ne-au adus
această pace,ruşinea secolului.Au predat barbarilor Europa şi acum se luptă
să salveze Africa.Pentru Lumumba era gata să fie răsboi,dar pentru milioane-
le de victime europene nimeni nu ridică un deget. ..Mi-a plăcut mult colin-
da dlui D.Em.Popa,din VATRA.

V.-Italia: Ce fac Românii în streinătate? Intrebarea vă va părea ciudată,
din partea unei italience.Mult s'a vorbit şi se vorbeşte de voi Românii,dar
în definitiv puţin s'a realizat! Ce puteţi face? Mult depinde de voi,cari re-
prezentaţi neamul vostru în streinătate.Idealurile voastre,gandurile voastre,
preocupările voastre n'au nicio unitate şi consistenţă de masă; în Italia
s'ar spune: fiecare pentru sine şi Dumnezeu pentru toţi! Aceasta e f.grav -
şi de neconceput la oameni cari âtâta au îndrăsnit pentru binele Patriei.

Scuzaţi-mă: n'aţi întâlnit niciodată pe fiii Românilor din exil? Aceşti
copii nu-şi cunosc limba maternă,obiceiurile,moravurile,durerile părinţilor
lor.De acord,e noua generaţie,dar câtă degenerare! Iertaţi-mă,dar unde vă
adunaţi când nostalgia amintirilor se face în voi mai vie? cred că peste tot
şi nicăeri.Rău,foarte rău.Voi ar trebui să formaţi o singură familie,unde
durerile,necazurile şi puţinele bucurii ale celorlalţi să fie ale fiecăruia.
Gânditu-v'aţi vreodată că s'ar ~~fiinţa~~ crea în streinătate un cămin romanesc,o şcoa-
lă de arte şi meserii(pentru lucruri specific româneşti),un centru de reuniu-
ne pentru puii de romani? Orice adevărat roman,care este şi se simte astfel,
va putea să-şi dea contribuţia pentru toate astea.Masa marină e formată din
atâtea mici picături,aţi putea şi voi forma o mică mare în afara Patriei..

B.-Franţa: Sâmbătă,la 18 Februarie,Petre Ponta ne-a părăsit: a fost găsit
de proprietăreasă mort în cameră.L-a mâncat fript Horia Sima şi pe el,ca pe
mulţi alţii.Muncea dela 5 dimineaţa la 9 seara,ca să aibă "comandantul" cu
ce trăi.N'avea nici vacanţă,nici sărbătoare.Dumnezeu să-l ierte!

R.-Jugoslavia: Am făcut parastas pentru dragii noştri,punând mână dela
mână,şi am mers la sf.biserică,unde părintele a făcut rugăciuni şi îngheiu-
chere pentru sufletele lor; apoi am venit acasă,şi din nou am făcut rugăciuni
şi îngheiuchere,unde au lacrămat cu toţi.S'a sfinţit coliva şi bucatele,după
aceea s'a luat masă bogată: purcel fript,gâşte grase,sarmale,prăjituri,ţuică
fiartă,vinuri bune.O pomană adevărată,românească şi creştină.- Pentru învie-
rea Domnului am avea nevoe pentru sf.biserică de tămâie.Aici vă trimit măr-
ţişor,cunună pentru martiru Căpitanu,o puneţi la locu ei unde se cuvine.

D.-Franţa: Vă mulţumesc pentru VATRA pe care o aşteptăm de 10 ani ca pe
singurul prieten ce ne deschide uşa.- Televiziunea franceză a arătat imagini
din Bucureşti 1960: blocuri impozante,frumoase - aceleaşi ca înainte de răs-
boi; şi un interview al lui Popescu-Gopo,care "înainte de răsboi nu desemna,
căci pe atunci nu se putea trăi din pictură"... A doua zi,presa s'a arătat
încântată de "interviewul din Bucureşti-Ungaria"!

Expoziţia cărţii R.P.R. din Paris e în mare regres faţă de 1959: 1/Nu mai
este la Sorbona,ci într'o stradă dosnică,la Institutul de Pedagogie(99% comu-
nist); la primul etaj cartea rusă,la al doilea cartea RPR. 2/Calitatea,mize-
rabilă: nici o carte nu are scoarţe frumoase,ci toate cu îmbrăcăminte de
hartie extra proastă,maculatură infectă(în afară de 3 cărţi-traduceri: Moli-
ere,Diderot şi Balzac).Pentru acest motiv,cărţile nu se mai puteau răsfoi şi
pipăi,ca la Sorbona,ci toate sunt sub vitrine,încuiate.Supraveghetoarea,foar-
te jenată,mi-a mărturisit:"Bine înţeles că în comparaţie cu orice vitrină de
librărie sunt "puţin prezentabile"(admiraţi eufemismul) -dar,adaogă ea,în
RPR sunt cărţi cu mult mai bune,mă mir de ce nu le-au expus".- Incolo,o e-
vreică dela"France-Soir" ne bombardează zilnic cu veşti despre Gheorghiu-Dej..

F.-St.Unite: Cristos a înviat! Odată cu contribuţia,vă mulţumesc mult de
numerele trimise,pline şi bogate în articole foarte tari şi decise luptei
contra celor ce ne-au cotropit Ţara,cum şi ştiri de ordin cultural,istoric..

B.-St.Unite: Cum nu sunt un mânuitor bun al condeiului,mă voi mărgini a
vă transmite un gând bun şi sănătate,cu menirea de a însoţi cei câţiva do-
lari - care vă vor ajuta poate mai mult...

F.-Franţa: Mi-a făcut bucurie să primesc din nou revista, pe care, dacă nu sunt de acord totdeauna cu tot ce se scrie în ea, o citesc cu plăcere. Apreciez dârzenia, românismul, entuziasmul cu care apăraţi cauza bietului nostru neam. Vă scriu dela ţară. Ciripesc păsările, aerul e tare şi curat, linişte deplină, un cocoş cântă. Ce farmec, şi ce odihnitoare e toată această atmosferă! Imi aduc aminte de anii când, licean, cu început de mustaţă, cu un prieten, preot de ţară, colindam pe jos cu traista'n spate, pădurile şi satele nemţene, dela o mănăstire la alta, pe urmele lui Calistrat Hogaş şi ale lui Creangă. Când am mas într'o noapte la schitul Horăicior şi au venit fraţii Baltă (un fel de haiduci, care luaseră drumul codrului de răul jandarmilor prin 1940-41).

Acum doi ani am fost, în vară, în Ţara Sfântă şi am cutreerat-o dela Nazaret în Israel până la Ierusalimul iordanian. Pe vaporul evreesc pe care am călătorit, precum şi în Palestina am dat peste evrei din România, care înjurau de mama focului pe comunişti şi-şi aduceau aminte cu drag şi dor de anii petrecuţi în ţară! Şi ei nu ştiău că eram român (sau aproape), căci făceam parte din grupul pelerinilor francezi. Ce să-i facem, tot neamul are vrejuri şi cioante... Cu Dumnezeu înainte şi veţi "înfrânge codri şi supune munţi".

B.-Suedia: Ruşii au trimis o rachetă în Venus.. ca să "elibereze" şi acea planetă. Care, în acest caz, va deveni "planetă populară"...

V.-Australia: Vă mărturisesc sincer că dacă aş fi cunoscut situaţia de dezastru a exilului nostru şi a lumii libere în general, aş fi rămas să mor în Ţară - şi-am să regret tot restul vieţii mele pasul greşit pe care l-am făcut. Eu nu sunt legionar, dar îmi plac foarte mult, i-am cunoscut la Aiud, sau mai bine zis în "Iad", acolo unde viaţa îşi trăeşte adevăratul ei sens. Niciodată n'o să mai am aşa trai, atât de înalt din punct de vedere moral-spiritual, cum am avut în închisorile prin care am trecut. Nu ştiu cum de ne mai rabdă lumina. Speranţa rămâne deci în a doua venire a Domnului nostru Cristos,. Şi totuş -spune Radu Gyr-

Nu eşti învins atunci când sângeri
Şi nici când ochii'n lacrimi ţi's,
Cele mai crâncene înfrângeri
Sunt renunţările la vis!

&& La Duminca Tomii, 16 Aprilie, s'a botezat la Paris, în biserica română ortodoxă, Nicolae Perifan - spre bucuria părinţilor (cari au scăpat de un "păgân"), a naşilor, dna şi prof. Atanasescu din Salonic (cari au găsit un excelent pretext să vină la Paris), a credincioşilor prezenţi (cari s'au înfruptat cu sârg din agapa ce-a urmat), - ba şi a Bisericii însăşi, care-şi vede astfel forţele întărite.. Micul catehumen -7 luni!- a fost însă cam rezervat: în timpul slujbei nu prea a dat atenţie la nimeni, ocupat, cum era, să ţină pe părintele de mână; nici la băgarea în cristelniţă nu ne-a dat satisfacţia vreunui ţipăt; iar la masă s'a abţinut pur şi simplu să ia parte, preferând să meargă la culcare: nu se cădea să ne dea prea multă atenţie...

&& Radio Vatican a retransmis, Duminică 26 Februarie, liturghia solemnă românească oficiată în Sf. Petru cu ocazia sfinţirii P.S. Vasile Cristea.-

&& La 29 Ianuarie, "Armonia" din Roma a dat o şezătoare închinată Unirii Principatelor, în care Nina Batalli a vorbit despre pictorul Luchian. S'a cântat Hora Unirii, Veniţi viteji, Pe-al nostru steag.- La 26 Februarie, Eugen Drăguţescu a vorbit, la 4 ani dela moartea lui Brâncuşi, de viaţa şi opera lui. Cu acest prilej mons. Tăutu a cantat, frumos ardeleneşte, Codrule ce te mandreşti

&& "Brazilia -a declarat preşedintele Quadros- nu va tolera ca Cuba să fie victima unei agresiuni". Şeful brazilian, nou şi inexpert, face tot ce poate să placă Moscovei, alăturându-se lui Nehru, Nasser, Tito, Ferhat Abas. El a acordat protecţie piraţilor de pe "Santa Maria", şi-a arătat simpatia faţă de Algerieni, a rupt relaţiile diplomatice cu vechii reprezentanţi ai Ţărilor Baltice, reluându-le în schimb cu Bulgaria, Ungaria, România, a cerut admiterea la ONU a Chinei lui Mao, etc. Va fi sperând, poate, după pilda celorlalţi "neutralişti", să refacă dezastroasa situaţie financiară a Braziliei cu dolari americani.. Deocamdată însă, la cateva luni dela instalare, popularitatea-i scade vertiginos, simţul de conservare al naţiunii fiind mai tare decat calculele sau neprevederea sa. Aşa se face că, în chiar fieful său electoral, la Sao Paulo, candidatul său la Primărie a fost înfrânt de candidatul opoziţiei...

&& Gagarin, sburând "în cer", a văzut multe lucruri pe pământ: între altele -zice el- contururile imenselor colhozuri, făcute de Stalin cu tunul. Pe Stalin însuş, nu l-a întâlnit: se vede că, după tot ce-a făcut, a sburat în sens invers.. A mai spus Gagarin că tot timpul sborului n'a făcut decât să se gândească la partid; că cea mai fericită zi a vieţii lui a fost când s'a înscris în partid; dar, când spunea aşa, nu-l pupase încă Hruşiov...

&& Ocupându-se de odiseia vasului portughez "Santa Maria", Paris Match afirmă că Salazar şi Franco "sunt singurii dictatori cari au mai rămas".- Să fi crăpat Hruşiov, Mao Ţe, Kadar, Gomulka, Dej - şi noi să nu ştim?...

&& In lupta sa îndârjită contra comunismului, Radio BBC a transmis de Paşti, pentru Români -ni se spune- pastorala patriarhului Alexei al Moscovei.. Mari politicieni, englezii ăştia...

SEMNALĂRI

* A apărut, în sfârşit, romanul, să-i spunem de ispăşire, al dlui Petru Dumitriu: "Rendez-vous au Jugement dernier", în traducerea franceză a însuş autorului şi, printr'o ironie a soartei, chiar la editura (du Seuil), care i-a publicat volumele anterioare, din ciclul "Boierilor", de cu totul altă orientare. Cartea mai mult am răsfoit-o în grabă decât am citit-o. Impresia generală şi pripită e a unei opere remarcabile, de genul Koestler, cu această atmosferă halucinantă, în care supravieţuiesc, cât supravieţuiesc, grangurii regimurilor comuniste, ambiţioşi şi pervertiţi, imorali şi vulgari nu numai în moravurile, care întrec cu mult corupţia burghezo-moşierească, dar şi în limbajul murdar, care-i identifică, precis, ca provenind din drojdia societăţii. E o documentare impresionantă a "reîncheguirii" impusă de Ruşi după revolta populară din Ungaria, cu suita de epurări, căderi în disgraţie, asasinate, care se continuă încă în Ro-pere. Romanul s'ar gusta şi mai mult având la dispoziţie cheia personajelor: pe careva dintre protagonişti, cum ar fi Leonte Malvolio ori Sulamita şi Diocleţian Sava ni se pare că i-am ghicit respectiv în Leonte Răutu şi soţii Chişinevschi. O lectură mai atentă, pe care cartea o merită fără îndoială, ne va permite nu numai să ghicim, dar şi să spunem mai multe, şi cu mai mult temei.-

* După aforismele recente, d. Nicolae Petra se prezintă cu o plachetă de versuri -"Cele şapte anotimpuri" (Mexico, 1961)- poeme de gândire şi melancolii, cu oarecare influenţă a lui Blaga, trecută, însă, printr'un temperament liric original.-

* O frumoasă surpriză ne vine dela Institutul român de cercetări dela Freiburg, care publică împreună un studiu despre "Relaţiile culturale germano-romane în Banat" şi o preţioasă culegere de poezii populare din Banat, strânse de poetul şi publicistul neamţ dela Comlosul Mare (Timiş), d. Hans Diplich, azi refugiat şi dânsul ca şi noi, şi ca şi noi tânjind după meleagurile pierdute. Autorul studiului şi colecţiei de folclor e prezentat cu meritata căldură şi multă simpatie de dl Horia Stamatu, care subliniază semnificaţia unităţii de simţire şi tradiţie dintre căşlenacii români şi bănăţenii germani de vreo două secole şi jumătate încoace. La rândul său, Institutul editor vede în broşura cu cele două lucrări "alături de valoarea literară şi folclorică.. o încercare reuşită de a apropia sufleteşte aceste două popoare (român şi german) printr'o înţelegere reciprocă, într'un moment, în care împărtăşesc aceeaşi soartă, aceeaşi primejdie şi ameninţare". Un motiv de regret ni-l dă declaraţia dlui Diplich că a pierdut cea mai mare parte din bogata colecţie de poezii populare, pe care o adunase de prin 1934, din cauza nenorocitelor împrejurări de după ultimul război.-

* Pe dl Virgil Vănăcescu îl aflăm, cu bucurie, printre colaboratorii la o serie de reviste medicale de specialitate, precum "The Journal of Cardiovascular Surgery", ori "Strasbourg Medical", şi printre participanţii cu comunicări apreciate la congresele Societăţii franceze de biologie.-

* Ne-a mai căzut în mână un număr din "Lumina" dela Vârşeţ, din Banatul înstreinat (4, 1960), consacrat în bună parte literaturii maghiare din Voivodina. Altfel, obişnuita [illegible] "literatură" tradiţională, poate la un nivel ceva mai scăzut. Dintre clasicii români e prezentat I. Al. Brătescu-Voineşti, cu câteva pagini de antologie şi o scurtă, la să zicem tendenţioasă, notă.-

* Asociaţia enciclopedică românească din Mexic a trimis a şasea foaie informativă, semnată de dnii Nicolae Petra şi Horia Tănăsescu: pe lângă explicabilele amărăciuni, aduse de indiferenţa noastră valahe -prea puţină lume a înţeles importanţa pe drept cuvânt istorică a iniţiativei mexicane-, se dau şi ştiri îmbucurătoare: vizitele la sediul Asociaţiei a dlor Cotruş, Drăguţescu, Ştefan Baciu, despre a cărui carte de eseuri politice, semnalată în "Vatra", aflăm că a fost tradusă şi comentată în USA, Venezuela, Mexic, Honduras; bunul mers înainte al revistei "Vlaga", condusă de dnii Petra şi Tănăsescu; etc. Inoim şi noi apelul pentru un răspuns mai masiv şi calificat al exilului la chemarea dezinteresată ale prietenilor din Mexic, care fac o treabă excepţională punând la bătaie întreg sufletul lor mare.-

* Organul democraţiei creştine italiene "Il Popolo" a publicat, în numărul din 29 Martie, un admirabil [illegible] al dlui [illegible]: "Preparativi per il coro di Pasqua".-

* La al optulea congres internaţional de ştiinţe onomastice, organizat de UNESCO la Florenţa, România liberă a fost reprezentată de dnii profesori George Carageaţă şi Eugen Coşeriu, care au reprezentat, în acelaş timp, şi în mod mai specific, pe lângă ştiinţa proprie, Societatea Academică Română.-

* La Teatrul Quirino din Roma se reprezintă cu un enorm succes "Rinocerul" dlui Eugen Ionescu, după ce anul trecut s'a jucat la Teatrul Cometa, piesa "Tueur sans gages". O excelentă antologie a teatrului ionescian, în traducere italiană, a fost publicată -şi se vinde bine- de editorul Einaudi, la Torino.-

* Inregistrăm cu bucurie apariţia la Caracas, sub direcţia dlui Corneliu DUMESCU a ziarului "El Rumano", în limba spaniolă, cu subtitulatura "organo de los Rumanos libres en Sur America". Colaborează la primele două numere dnii N.Delleanu, Gh.Dumitrache, Victor Petre, M.Dumitrescu, M.Diaconu. La mai mare!..

* Amarul, la sfârşit. In satul fără câini, care e exilul românesc de astăzi, reperiştii şi-au permis să dăruiască un bust al lui Bălcescu municipiului Palermo, ca să fie pus într'o piaţă a oraşului sicilian, în cadrul unei manifestaţii italo-romane. Ce legătură decât aceea dintre călău (sau, şi mai rău, dintre sluga călăului) şi victimă poate fi între regimul actual dela Bucureşti, impus şi susţinut de ocupantul strein, şi cel mai patetic dintre refugiaţii români, care-şi dispreţuia şi ura pe Ruşi tot atâta cât îi urim şi dispreţuim noi astăzi? Oriunde nu e prezent exilul, caută - şi uneori reuşesc - să se vâre comuniştii. Şi doar o începusem bine: de centenar, în 1952, pribegii l-au onorat pe marele precursor cu un pelerinaj de frumoasă amintire la Palermo.-

Adrian Popa

TĂLMĂCIRE de Vasile Posteucă

Cetii în ora umilinţii mele,
Că înţelepţii sunt stăpâni pe stele,
Şi culegându-mă, în nopţi, din quinte,
Am prins a plânge şi-am aduce aminte..

Şi depărtarea s'a făcut aproape
Binevoind adâncul să-mi desgroape, -
In câteva silabe de tăcere,
Rai coborît în caldă adiere...

Umbletul prin noroi, vădind minune,
Mi-a pus în gând poieni de rugăciune,
Şi'n pas un licăr roş de libertate.
Precum ai strânge mâna unui frate..

Treptat, prigoanele de prin decenii
S'au prefăcut în sărbători şi denii
Iar ionetu'n cătuşe, sub obloane,
Strălimpede mireasmă de tămâie...

Şi-acum mă'ntorc şi tălmăcesc o faţă
De dincolo de munte, ce mă'nvaţă,
Că numai lacrimi i-i dat să spele
Urcuşul vieţii noastre către stele.

&& "Glasul" din Pankov s'a lăudat cu comemorarea centenarului Universităţii din Iaşi - de parc'ar fi fost înfiinţată de Hruşciov -, publicând şi fragmente de cuvântări. Din.. lipsă de spaţiu, desigur, n'a publicat şi cuvântările rectorului Universităţii din capitala Danemarcei şi a reprezentantului său, prof. Hans Sorensen. Redăm noi câteva rânduri: "..Universitatea din Copenhaga ţine să aducă omagiul său savanţilor şi profesorilor români care s'au străduit să rămână credincioşi tradiţiei umaniste şi ştiinţifice ce a înflorit în capitala Moldovei. Fie ca Universitatea ieşeană să servească totdeauna cele mai înalte aspiraţii ale neamului românesc" - "..îngăduiţi unui prieten depărtat să vă facă urarea ca aspiraţiile voastre cele mai îndrăzneţe să se realizeze din plin. Istoria şi lupta poporului român pentru o viaţă naţională plină de demnitate în concertul naţiunilor europene le justifică".

&& Vorbind la Facultatea de Teologie Catolică din Montreal despre "Unirea Bisericilor" pr. Petru Popescu a spus: "..Fiind în spiritul epocii noastre, nu cred că s'ar supăra Sf. Apostol Petru dacă Sf. Părinte, Papa, ar părăsi Vaticanul şi s'ar duce la Patriarhul ortodox din Ierusalim şi împreună ar îngenunchia şi s'ar ruga pe locurile unde a pătimit, a murit şi a înviat Mântuitorul nostru Isus Cristos. Acest gest ar face ca lumea să se cutremure, iar cerul s'ar deschide pentru a privi la această înfrăţire în dragostea lui Cristos. Acest exemplu înalt de umilinţă şi dragoste ar avea binecuvântarea să reîncălzească inimi răcite, să aducă o speranţă, o mare şi binefăcătoare speranţă, într'o lume divizată până la paroxism, într'o lume haotică şi fără echilibru, într'o lume care aşteaptă prăbuşirea ei definitivă, unii mâncând şi petrecând, iar alţii, din cauza suferinţei şi marei persecuţii, sunt căzuţi în mare desnădejde. Reîncirea vechilor urme ale părinţilor ar trezi poate lumea noastră căzută în somn şi desnădejde".-

&& Al 5-lea congres al Societăţii Academice Române va avea loc între 6-12 Septembrie la Padova-Veneţia. Tema propusă: Violenţa şi omenia, "adică omenia scoasă în relief de umbra ei cea mai groasă de astăzi". "Propunând această temă - citim în Buletinul societăţii 15 Martie - ne gândim la omenia întrupată în acea elită morală a poporului român, elită care putea să fie îmbrăcată în straie de ţăran şi putea chiar să nu fie şcolită (în sens modern), dar care era şi e înzestrată cu suflet de autentică nobleţă formată din acumularea înţelepciunii părinţilor, din crez, din reflecţie, din autodisciplină, şi care ar urma să strălucească şi mai viu în cei cari nu ajung sau aspiră să fie călăuze în viaţa românească".-

&& La 5 Martie a avut loc Adunarea generală a membrilor bisericii române ortodoxe din Paris, ocupându-se cu lucrări de administraţie normală: dări de seamă, conturi, proiecte de buget.. "Anormală" a fost numai atmosfera: nici tu înjurături, nici tu bătaie, sudălmi, apostrofări pătimaşe.. Hotărît lucru: exilul merge spre maturizare. In această ambianţă, de reculegere bisericească, a fost ales noul consiliu: av. Milosie, col. Tomoroveanu, av. Virgil Vasiliu, prof. Titus Bărbulescu, Ion Stănescu, C. Dumitrescu, prof. N.A. Gheorghiu, Demostene Nacu, D. Nacu, ing. Pârvan, av. Cuguianu, căp. Stoicănescu, M. Dumitriu, av. Georgescu-Olenir, sculptor D. Anastasescu; dr. P. Iliescu, col. Leafu. Spor la muncă!